БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№243(5135)
Суббото
Декабриин
7
1946 он

Сэн 20 мүнгэн

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

РСФСР-эй БА БМАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДҮҮДТЭ ҺУНГАХА ҺУНГАЛТАНУУД

РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгалтануудые хэхэ болзор РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар тогтоогдобо. Мүн БМАССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтануудые хэхэ болзор БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумээр тогтоогдоо. Эдэ һунгалтанууд **1947 оной февралиин 9-дэ воскресеньедэ** болохо байна. Һунгалтанууд хадаа манай арадай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайниие илалта түгэлдэрөөр дүүргээд, амгалан сагай хүгжэлтын үедэ оролһон эрхэ байдалда үнгэрэгдэхэнь гээшэ. Российска Федерациин ба манай республикын арадууд өөһэдынгөө Верховно органуудта шэнэ составые һунгахань.

Сталинска Конституциин үндэһөөр түрүүшын һунгалтанууд болоһонһоо хойшо найман жэл үнгэрөө. Айхабтар ехэ түүхэтэ замые үнгэрһэн энэ алдарта найман жэл соо нэгэдэхи зарлалгын Верховно Соведүүд манай арадые Ленин—Сталинай партиин зааһан еһоор хүтэлбэрилөө. Дайн сэрэг боложо байһан дээрэһээ һунгалтануудые хэхэ аргагүй байгаа. Мүнөө дайн сэрэгэй дүүрээд байхада манай арад һунгалтануудые хэхэнь гээшэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай үедэ манай арад өөрынгөө түрэл Советскэ гүрэниие өөрынгөө агуу ехэ советскэ демократиие баатар зоригтойгоор аршалан хамгаалаа. Эхэ орондоо, эгээн түрүү, эрхэ сүлөөтэ советскэ байгуулалтада инаг дуратай байһан ябадал болбол дайн сэрэгэй хүшэр хүндэ үедэ советскэ хүнүүдые зоригжуулжа байгаа. Эхэ оронойм манай хэдэн мянгаад үнэн сэхэ хүбүүд ба басагад манай агуу ехэ социалистическэ гүрэнэй хэтэ мүнхэдөө алдаршан байхынь түлөө, улам үргэхэ ба бүхэжэхынь түлөө ами бэеэ үгэһэн, шуһаа хайрлангүй алхаһан байна.

Дайн сэрэг манай толотомо илалтаар дүүрэээ. Советскэ арад болбол фашистска бузарнуудай таһалдуулһан зохеон байгуулхы ажалдаа ороод, манай ороной арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба саашадань хүгжөөхэ дүрбэдэхи сталинска табанжэлэй түсэбые дүүргэхые ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ байна. Советскэ гүрэнэй илагдашагүй хүсэ шадалынь дайн сэрэгэй хатуу шанга шалгалтанууд соогуур угаа эли толоор харагдаа. Советскэ арадай үнэнтэ зүб хэрэг илаа. Советскэ арад болбол агуу ехэ сэрэгэй, экономическа ба морально-политическэ илалта туйлаһан байна.

Фашистска агрессорнуудтэ эсэргүү тэмсэлдэ дэлхэй дээрэхи эгээн демократическа, советскэ социалистическэ гүрэнэй бата бэхи байһаниинь шалгагдаһан байна. 1946 оной февралиин 9-дэ Москва городой Сталинска һунгуулиин округой һунгагшадай һунгуулиин урда тээхи суглаан дээрэ нүхэр Сталин иигэжэ хэлэһэн:

«Манай илалта хадаа, хоерлохеор, манай советскэ гүрэнэй байгуулалта илаа, манай олонациональна советскэ гүрэн дайнай бүхы шалгалтануудые дабажа гараад, бүхэ голтой байһанаа баримталан харуулаа гэһэн удхатай».

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда манай илалта хадаа манай советскэ социалистическэ демократиин илалта, дэлхэй дээрэ эгээн демократическа Конституци болохо Сталинска Конституциин илалта мүн.

Манай агуу ехэ Советскэ Союзда нэгэдэһэн арбан зургаан адли эрхэтэ союзна республиканууд дунда Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республика хадаа эгээн ехэ республика мүн болоно. Советскэ гүрэнэй сэрэгэй болон экономическа хүсэ шадалые бүхэжүүлхэ хэрэгтэ Российска Федерациин баатарород арадай оруулһан юумэ угаа ехэ байха юм.

Агуу ехэород арад түрүүтэй Российска Федерациин арад зон, мүн тэрэшэлэн манай Бурят-Монгол республикын арад болбол РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгалтануудые хэхэ бэлэдхэлэй хүдэлмэриие Сталинска Конституциин арбан жэлэй алдарта ойн үдэрнүүдтэ эхилбэ.

Советскэ хүн зон хадаа өөрынгөө түрэл большевистскэ партида хүби заяагаа найдадаг байха юм. Юундэб гэхэдэ, манай арад хадаа агуу ехэ Ленин—Сталинай партиин сэсэн мэргэн политикын зүб байһаниие хэрэг дээрэ хаража ойлгоһон байнабшуу. 1946 оной февралиин 10-да манай оронойарадууд өөрынгөө гүрэнэй дээдэ орган болохо СССР-эй Верховно Соведэй шэнэ составые һунгаһан байна. Тэдэ һунгалтануудай болоходо манай Коммунистическэ партиин арад зонтойгоо али зэргын бата бэхи холбоотой байһаниинь толотомо элеэр харагдаһан байгаа. Һунгалтануудта хабаадаһан һунгагшадай 99,18 процентнь Союзай Соведэй депутадуудта дэбжүүлэгдэһэн кандидадуудай түлөө голосуудаа үгэһэн, Национальностьнуудай Соведэй депутадуудта дэбжүүлэгдэһэн кандидадуудай түлөө—99,16 процентнь голосуудаа үгэһэн байха юм. Верховно Соведтэ һунгагдаһан депутадууд бултадаа коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидадууд байгаа.

Мүнөө Российска Федерациин арад зон, тэдэнэй тоодо манай Бурят-Монголой ажалшад дүрбэдэхи сталинска табанжэлые бэелүүлхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ, өөһэдынгөө Верховно Соведүүдтэ һунгалтануудые хэхэ үдэрые үшөө ехэ амжалтануудаар угтахын түлөө оролдон ажаллаха байһандань ажаг һэжэг байхагүй.

Сталинска Конституциин алтан наран манай ажабайдалые гэрэлтүүлнэ. Сталинска Конституциин туг доро шэнэ илалтануудые туйлахын түлөө урагшаа дабшая! РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта жэшээтэ һайнаар бэлэдхэе!

Страховой органуудай хүдэлмэрилэгшэдэй амжалтанууд

Манай республикын олохон аймагуудай страховой органуудай хүдэлмэрилэгшэд дүрбэдэхи квартал соо страхованиин мүнгэ элсүүлхэ түсэбөө дүүргэжэ Сталинска Конституциин түүхэтэ Үдэрые угтаба. Бурят-Монголой страховой органуудай хүдэлмэрилэгшэд октябриин 15-да Читын областиин страховой органуудһаа социалистическэ мүрысөөндэ урялал абажа, өөһэдынгөө хоорондо мүрысэжэ хүдэлмэрилһэнэй ашаар дүрбэдэхи квартал соо мүнгэ элсүүлгын түсэбые дүүргэлгээр Федерации дотороо нэгэдэхи һуури эзэлбэ.

Декабриин 1-эй мэдээгээр страхованиин мүнгэн зөөри элсүүлгын дүрбэдэхи кварталай түсэб республика дотор 92 процент гүйсэдхэгдэбэ. Социалистическэ мүрысөөндэ эрхим показательнуудые: Мухаршэбэрэй аймаг—154 процент, Сэлэнгын—149 процент, Хэжэнгын—139 процент ба бүгэд аймагууд туйлаба. Һайн дуранай страхованияар жэшээ харуулагшад гэхэдэ: Сэлэнгын аймагтахи страхованиин ахалагша инспектор нүхэр Александров, Бабушкин городой ахалагша инспектор нүхэр Рубцова гэгшэд болоно.

В. Подставин.

Эрхим ангуушан

Е. В. Васильев болбол Тарбагатайн аймаг соо дүршэл ехэтэй хуушанай ангуушадай нэгэниинь юм. Нүхэр Васильев хадаа жэлһээ жэлдэ агнуури хэжэ гүрэндөө ехэ олзо оруулдаг байна.

Мүнөө жэл нүхэр Васильев болбол 197 хэрмэ, 60 шандага, 2 дорго, 3 солонго ба бусад ангуудые барижа арһыень гүрэндэ тушааба. Эвээгээрээ нүхэр Васильев сезоной нойнгоо даалгабариие 157,8 процент гүйсэдхээд байна.

Шэнэ барилганууд

Яруунын мяханай совхоздо 15 хүнһөө бүридэһэн барилгын 2 бригада эмхидхэгдэжэ, 3 һарын турша соо 8 шэнэ гүүртэнүүдэй байрануудые барижа дүүргэбэ. Энэ барилгада ябагшад үдэрэйнгөө даалгабариие ходо шахуу 120—130 процент гүйсэдхэдэг байна.

Нүүдэл кино

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи кинофикациин управлени болбол Яруунын, Хориин ба Хэжэнгын аймагуудай малажалай хүдэлмэрилэгшэдтэ харуулхын тулада «Тангариг» ба «Талын Баатарнууд» гэжэ кинофильмнүүдые һаяар ябуулхань.

ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ—225 ПРОЦЕНТ

Байкало-Кударын аймпотребсоюзай загаһа барилгын бригаданууд Байгал далайн эрье шадарай уһанһаа загаһа олоор барина. Илангаяа, нүхэр Ерофеевэй хүтэлбэрилдэг бригада загаһа бариха жэлэйнгээ түсэбые 225 процент дүүргэбэ.

Мүнөө энэ бригада түсэбһөө үлүүлэн загаһа тушаалгые үргэлжэлһөөр.

Минии дүй дүршэл

Би Улаан Армида ошохоһоо урда ой модоной ажаүйлэдбэри дээрэ ажалладаг байгааб. Армиһаа бусажа ерээд, Ээрын мехлеспунктда хүдэлмэрилнэб. Мүнөө гансаараа лучково хюрөөгөөр модо хюрөөдэжэ үдэрэйнгөө даалгабариие 250 процентһээ доошо бэшээр дүүргэнэб. Ажалай үндэр бүтээсэ туйлахада салин хүлһэшье ехээр абтана. Жэшээлхэдэ, ноябрь һарын түрүүшын хахадай даалгабариие 320 процент дүүргэжэ, салин 1256 түхэриг абааб.

—Яагаад иимэ үндэр бүтээсэ туйланабша?—гэжэ хамта хүдэлмэрилдэг нүхэдни, мүн холо ойроһоо ерэһэн хүнүүдшье һонирходог юм. Тиимэһээ би өөрынгөө ажалай дүй дүршэл тухай хэдэн үгэ бэшэбэб.

Лучково хюрөөгөөр гансаараа модо отолхо ябадал хадаа ажалай бүтээсые хоер дахин шахуу дээшэлүүлнэ. Жэшээлхэдэ, хоерооро хюрөөдэгшэдэй 3 модо унагаатарнь, би гансаараа 2 модо унагаагаад байдагби. Зүгөөр, лучково хюрөөгөөр модо хюрөөдэжэ һуратараа минии ажалай бүтээсэ илгарма һайн байгаагүй һэн.

Модо отологшод минии эхилһэн иимэ дүй дүршэлые дэлгэрүүлжэ шадаад байгаа һаа, һайн амжалта туйлаха гэжэ һананаб. Тиихэтэй хамта хүдэлмэриин алхам бүхэниие эртэнһээ түсэблэхэ хэрэгтэй. Жэшээлхэдэ, унагааха еһотой модонуудаа бултыень хюрөөдэжэ унагаажархеод, һүүлээрынь тэдэнэйгээ гэшүүһэнүүдые арилгажа, хэрэгтэй хэмжүүрээрынь тайрадагби.

Иигэжэ түрүүшын үдэр хүдэлмэрилөөд байхадаа, хахад үдэр соо үдэрэйнгөө даалгабари дүүргэһэн байнаб. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлгэдэ хурса һүхэ ба хюрөө ехэхэн удхашанартай юм. Иимэһээ хюрөө, һүхэ хурсадхагшад өөһэдынгөө ажалые һайжаруулха, модошод бүхэн һүхэ хюрөөгөө шалгаад, тушаан абаха еһотой.

Минии дүй дүршэлөөр гансаараа лучково хюрөөгөөр модо отолжо һурахые бүхы модошодто хандаха байнаб. Би мүнөө Хандагайхидай уряалые дуулаад, намар-үбэлэй сезоной модобэлэдхэлэй түсэбые болзорһоонь түрүүлэн дүүргэхын түлөө мүрысөөндэ оролсоод хүдэлмэрилжэ байнаб.

И. С. Добрынин,
модо отологшо-стахановец.

Амаршалгын телеграмма абаба

«Бурмонголлес» трестые эрхилэгшэ Афанасенкын нэрэ дээрэ СССР-эй ой модоной ажаүйлэдбэриин Главвостсибдальлесэй начальник нүхэр Коровин гэгшэ иимэ телеграмма эльгээбэ:

«Модо шэрэлгын ба бэлэдхэлэй жэлэй түсэбые уридшалан дүүргэһэн «Бурмонголлес» трестын предприятинуудай коллективүүд ба тэрээнэй хүтэлбэрилэгшэдтэ баясхалан хүргэнэб».

Трестын предприятинуудай дунда Хандагайн мехлесопункт ноябрь һарын модо отололгын ба шэрэлгын түсэбые 183 процент. Ээрын мехлесопункт 123 процент, Хандагайн шпалозавод 108 процент, Байгалай леспромхоз 116 процент дүүргэжэ, арадуудай һайн үдэрые угтаба.

Пекарни ба тээрмэтэй болобо

Мухаршэбэрэй аймагай, Суулгын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлдэ хараалагдаһан түсэбэйнгөө еһоор пекарни ба двигателеэр ябуулагдадаг тээрмэ шэнээр барижа дүүргэһэн байна.

Ж. Цыбанов.

Н. А. Некрасовай түрэһэнэй ойе тэмдэглэбэ

Декабриин 2-ой үдэшэ А. М. Горькиин нэрэмжэтэ Центральна библиотекын уншалгын зал соо Н. А. Некрасовай түрэһөөр 125 жэл болоһоной ойдо зорюулһан баярай суглаан болобо.

Н. А. Некрасовай ажабайдал ба ажал-ябуулга тухай дэлгэрэнгы элидхэлые нүхэр Н. Ким хэбэ.

Һүүлээрынь Н. А. Некрасовай „Русьта хэнэй ажаһуухада һайн бэ", „Үбгэн эсэгэ" гэжэ зохёолнуудһаа отрывогуудые ба „Эхэ орон", „Солдадай Эхэ Орина" гэжэ зохёолнуудыень поэдүүд ба уран зохеолшодород ба бурят-монгол хэлэн дээрэ уншаба.

Гадна, Н. А. Некрасовай ажабайдалые ба уран зохеолнуудыень харуулһан тухай 3 выставкэ эмхидхэгдэжэ, тус зал соо табигдаһан байгаа.

Эрхим малшадта—нэмэлтэ түлбэри

Советскэ сельсоведэй «Зургаанай зам» гэжэ хүдөө ажалай артель Хэжэнгын аймаг соо адуу малаар олон гэжэ тоологдодог юм. 1946 ондо малажалые хүгжүүлхэ түсэбөө тус колхоз адуу морид ба хони ямаадаар үлүүлэн дүүргээ. Колхозой фермэ, гүүртэнүүдэй түрүү малшад һүрэгүүдээ олошоруулжа, тэдэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ бүхы хабаяа гаргана. Тиимэ малшад жэл бүри ажалай нэмэлтэ түлбэридэ хэдэн олон мал абадаг байха юм. Энэ жэлдэ тус колхоз түрүү малшадай нэмэлтэ түлбэридэ 62 хони үгэһэн байна.

Хониной-товарна фермын олохон хүдэлмэрилэгшэд ажалай нэмэлтэ түлбэри абаба. Тэдэнэй дунда нүхэд Батуева, Эрдыниева, Дамдинова, Базаржапова ба бусад бии. Тэрэшэлэн мориной-товарна фермын хүдэлмэрилэгшэдтэ 12 хурьган ба 1 тугал үгтөө.

Ц. Цыденов.

Залуу хонишоной дүршэл шадабари

Иван Бадмажапов 14 наһатай юм. Энэ хадаа Мухаршэбэрэй аймагай «Шэнэ байдал» колхозой эгээл залуу малшадай нэгэн болоно. Хоёр жэл соо үбэл зунгүй үргэлжэ хони адуулха зуураа, Иван Бадмажапов ходо үльгэр жэшээ харуулжа ябана. Бэлшээриие хэзээ бүхэндэ зүбөөр хэрэглэжэ, хонидоо жэл бүри тобир тарганаар ондо оруулдаг болонхой.

Энэ хүбүүн үбэлэй адуулгые үлэмжэ һайнаар эмхидхэдэг байна. Үбэлэй хүйтэндэ хонидоо һалхи шуурганһаа зайсуулан, хадын эбэрэй нэмэри бэлшээреэр, шэмэтэй хагда бэдэржэ адуулдаг байха юм. Хонидые харууһалха зоотехническэ заабариие нарин нягтаар сахижа, колхозой һүрэгүүдые олошоруулжа байһан залуу хонишон Иван Бадмажапов «1941—1945 онуудта Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуу ехэ дайнай үедэ хэһэн шэн габьяата ажалай түлөө» медаляар шагнагдаа. Мүн колхозойнь правлени Иван Бадмажаповай эдибхитэй ажалые хүндэтэйгөөр сэгнэжэ шан үгэһэн байна.

Хүндэтэ шанда хүртэжэ омгорхоһон Иван Бадмажапов энэ жэлэй үбэлэй адуулгые улам һайнаар эмхидхэжэ, хонидоо бултыень тобир тарганаар ондо оруулха уялга абаһан байха юм.

М. Нимаев.

Загаһа бариха түсэбөө дүүргэбэд

Дүрбэдэхи кварталда загаһа бариха түсэбөө Курумканай, Яруунын ба Прибайкальска аймагай потребсоюзууд болзорһоо урид гүйсэдхэһэн байна. Курумканай аймпотребсоюз 4-дэхи кварталайнгаа түсэбые 273 процент, Яруунын—386 процент, Прибайкальска аймпотребсоюз 104 процент гүйсэдхэбэд.

Сталинска Конституциин 10 жэлэй ой

Уржадэр Улан-Удын городской соведэй баярай суглаан боложо, тэрээн дээрэ элидхэл хэлэһэн партиин горкомой секретарь нүхэр Култышев болбол Сталинска Конституциин наран доро манай ороной маша ехээр хүгжэжэ байһан ба дам саашадаашье дэбжэн бадарха тухайнь тодо һонин элидхэл хэбэ. Баярай суглаанда хабаадагшад үни удаан альгаа ташажа, дэлхэй дээрэ эгээл демократическа Конституци зохеоһон агуу ехэ вождь нүхэр Сталинда амаршалгын телеграмма батала абаба.

Иимэ баярай суглаанууд республикын аймагуудай центрнүүдээр, предприятинууд ба колхозуудаар болобо.

Һунгалтануудта бэлэдхэл эхилбэ

ИВОЛГА, декабриин 3. (**Телефоноор абтаба**). Тус аймагай эрэгтэй эмэгтэй ажалшад хадаа Российска Федерациин болон Бурят-Монголой республикын Верховно органуудта һунгалтануудые хэхэ тухай мэдээсэлые угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаба.

Ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитет болбол энэ оной декабриин 3-да сельскэ ба сомоной Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй түрүүлэгшэнэрэй ба секретарьнуудай нэгэ үдэрэй семинар үнгэргэбэ. Тус семинарта хабаадалсагшад хадаа „РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримтэй" танилсаба. Тэрээнһээ гадна, һунгуулиин Хуулиие олонитэдэ ойлгуулха, һунгуулиин участогуудые бии болгохо, һунгуулиин участково ба окружной комиссинуудта эрхим түрүү хүнүүдые дэбжүүлхэ гэхэ мэтын шухала асуудалнуудые семинарта хабаадалсагшад зүбшэн хэлсэһэн байха юм.

Колхозно клубуудай, сомоной ба сельскэ Соведүүдэй дэргэдэхи уншалгын байшангуудай, мүн улаан булангуудай гэр байрые дулаалха, тэдэниие түлеэ залһаар дүүрэн хангаха хэрэгтэй гэжэ тэмдэглэбэ. Энэ культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудаар дамжуулжа, һунгалтанууд тухай Дүримые, ССР Союзай Конституциие ажалшадта ойлгуулха тухай асуудалнуудта семинарта хабаадалсагшад анхаралаа ехээр таниһан байна.

Иволгын аймаг хадаа РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгаха 675-дахи Прибайкальска һунгуулиин округто ороно байна. Тус аймаг соо хамта дээрээ һунгуулиин 18 участок бии болгогдохоор хараалагдана.

Малажалые үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб заатагүй дүүргэхэ

1947 оной январиин нэгэн хүртэр БМАССР-эй бүхы колхозуудаар малажалые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб дүүргэхэ ябадал туйлаха гэһэн нүхэр Сталинай заабариин хэр зэргэ дүүргэгдэжэ байһан тухай асуудалтайгаар аймагуудай партийна, советскэ органууд, малажалай таһагуудай хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар һаяхан республиканска радио-зүблөөн үнгэргэгдэбэ.

Республика дотор малажал хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй тон хангалтагүйгөөр дүүргэгдэжэ, адуу малай үбэлжэлгэ муугаар эмхидхэгдэжэ байна гэжэ зүблөөн дээрэ элирүүлэгдэбэ. Хэжэнгын аймагые абаад үзэхэдэ, энэ оной ноябриин 1-һээ декабрь нэгэн хүртэр нилээд олон толгой адуу мал хороһон байха юм. Илангаяа морид олоор хорооо. Аймагай колхозууд адуу малые үрихэ, гаргашалха ябадалаа үргэлжэлүүлһээр. Теэд, колхозуудай малые гаргашалжа байһан гэмтэ хүнүүдтэ хэмжээ абтанагүй. Аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Королев аймагай колхозуудай адуу малай байдалые хүсэд мэдэхэгүй байшоо. Адуу малые хуули бусаар гаргашалжа байһан тухай хэрэгүүдые аймагай прокурор даражархеод, гэмтэниие хуулиин харюусалгада хабаадуулнагүй.

Үбэлэй түрүүшын һарануудһаа эхилээд, аймагай зарим колхозууд үбһэ тэжээл түсэбһөө үлүүгээр гаргашалжа байна.

Малажалай хүдэлмэрилэгшэд түрүүшын шухала хэрэгсэлнүүдээр хангагданагүй. Малшадые элүүр энхэ, культурно-болбосон байлгаха хэрэгтэ элүүрые сахиха аймагай таһаг болон бэшэ бусад эмхи зургаанууд хайхарамжагүйгөөр хандана.

Мухаршэбэрэй, Сэлэнгын, Заиграйн, Зэдын, Кударын ба бусад аймагуудай малажалай байдал баһал шимэрхүү байба. Зарим колхозуудайнь адуу мал ноябрь соо эрид тураһан, мүн хороһон байха юм.

Байгша оной ноябриин нэгэнэй мэдээгээр, республика дотор малажалые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб: адуу мореор—92,3 процент, эбэртэ бодо малаар—96,7 процент, хони ямаагаар—93,1 процент дүүргэгдэһэн байна. Энэ хадаа жэгшүүритэй байдал харуулна.

1947 оной январиин нэгэндэ республикын бүхы колхозуудаар адуу мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые заатагүй дүүргэхын тулада аймаг, колхоз бүхэндэ энэ гэһээр эрид шанга хэмжээнүүд абтаха еһотой. Түбхын түрүүндэ, малай үбэлэй харууһалгые онсо һайнаар эмхидхэхэ, бии байгаа үбһэ тэжээлээ арбилха, үбэлэй адуулгые һайнаар үнгэргэхэ, малшадые халуун анхаралаар хүреэлхэ ябадал зайлашагүй шухала. Үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө республикын олонхи колхозууд дүүргэжэ шадаагүй байна, тиимэһээ нэмэлтэ тэжээл суглуулха хүдэлмэриие хаа-хаанагүй үргэлжэлүүлхэ хэрэгтэй.

Малшадые үргэн хэрэглэлэй эд бараагаар хангаха, тэдэнэртэ дулаан хубсаһа, һайн эдеэ хоол үгэхэ, мүн культурно-болбосон байдалтай болгохо хэмжээнүүд хамагһаа түрүүн абтаха еһотой. Фермэ бүхэндэ агитационно-нигтын хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэй. Малшадые газетэ, журналнууд ба бусад культурна хэрэгсэлнүүдээр дүүрэн хангаха ябадал зайлашагүй.

Социалистическэ мүрысөөн улам эршэтэйгээр дэлгэрүүлэгдэхэ еһотой. Малшадай дундахи мүрысөөнэй дүнгүүдые саг соонь гаргажа тэрээнтэй хүн бүхэниие танилсуулха, түрүүшүүлэй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо—эдэ бүгэдэ хамагай түрүүндэ бэелүүлэгдэхэ зэргэтэй байна.

Адуу малые хуули бусаар гаргашалжа байһан гэмтэ хүнүүдтэ дары сагаа хуулиин хэмжээ абаха шухала.

Дээрэ дурсагдаһан зорилгонууд тухай радио-зүблөөн дээрэ БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр **С. М. Иванов** ба ВКП(б)-гэй Обкомой секретарь нүхэр **Б. Л. Лобсанов** гэгшэдэй хэлэһэн үгэ соо тодо һоноороор тэмдэглэгдэһэн байха юм.

Республикын партийна, советскэ, малажалай органууд ба колхозуудай, мүн бүхы малшадай шухалын шухала зорилго хадаа малажал хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые түрэл бүриин малаар заатагүй дүүргэхэ ябадал болоно. Тиихын тулада үбэлжэлгэ, түл абалгые нэгэшье гарзагүйгөөр үнгэргэхэ хэрэгтэ бүхы хаба шадалаа элсүүлхэ еһотойбди.

Колхоз, аймаг бүхэнэй мүнөө үеын үшөө нэгэ шухала зорилго хадаа хуули бусаар үригдэһэн үхэр малые дары сагаа нэдэргэнь бусаажа, артелиин фермэнүүдэй һүрэгүүдтэ нилүүлэн, «Колхозуудта хүдөө ажалай артелиин Уставые эбдэһэн ябадалнуудые усадхаха хэмжээнүүд тухай» правительство ба партиин тогтоолые бэелүүлхэ ябадал болоно.

ПАРТИЙНО-КОМСОМОЛЬСКО АЖАБАЙДАЛ

ВКП(б)-гэй айкомой хүдэлмэриие хурсаар шүүмжэлбэ

(Закаменай аймагай VI партконференциһээ).

ЦАКИР. (Манай корреспондентһээ). Аймагай VI партийна конференци боложо, 1945 оной мартһаа энэ оной ноябрь хүртэр ВКП(б)-гэй айкомой хэһэн хүдэлмэриин тоосоое зүбшэн хэлсэбэ. Партиин айкомой секретарь нүхэр Р. Н. Яковлевай тоосоото элидхэл тушаа үгэ хэлэһэн партконференциин 29 делегат хурса шүүмжэлэл хэһэн байна.

ВКП(б)-гэй айком, тэрэнэй секретаряар хэдэн жэлдэ байһан Пегинов гэгшэ аймагайнгаа колхозуудай экономикые һайнаар мэдэдэггүй дээрэһээ зүб заабари ба хүтэлбэри колхозуудтаа үгэдэггүй байһан юм. Тиимэһээ тус аймагай олонхи колхозууд адуу малаа олошоруулха, тэрэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхэ талаар ехэхэн гээгдэнги байдалда орошоо.

Энэ оной 10 һарын туршада мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые адуу моридоор—88,3 процент, эбэртэ бодо малаар—90,5 процент, хони ямаагаар—87 процент дүүргэгдэв. Малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ хэрэг доодо хэмжээндэ байһаар. Хэрбээ 1945 ондо һаамхай үнеэнһээ 193 литр һү һааһан байгаа һаа, мүнөө жэлдэ арайхан гэжэ 131 литр һү һааба. Эхэ малнуудаа саг болзор соонь. зоотехническэ заабариин еһоор ороондо оруулдаггүй дээрэһээнь 100 толгой ехэ малһаа ороондоо 32 унага, 47 тугал, 48 хурьга хүлеэжэ абаһан байна. Энээниие хэн хангалтатай гэжэ гээшэб? Үгы. хэншье хангалтатай дээрэ тоолохогүй байнабшуу.

Адуу малай һубайраха ябадал мүнөөшье үргэлжэлһөөр. Аймагай колхозууд адуу малаа ороондо 100 процент оруулаагүй байна. Гүүдээ—81,3 процент, үнеэдээ—67 процент, эхэ хонидоо—59 процент ороондо оруулаад байна. Адуу малай, илангаяа залуу малай гээлтэ хоролтодо орохо ябадал ехэхэн хэмжээндэ хүрөө. Гансахан мүнөө жэлэй нюурта 745 толгой адуу моридоо үхүүлһэн байха юм.

Аймагай колхозууд үндэр баян ургаса хураaха бүхы арга-боломжотой байбашье һаа, тэрээнээ буримуһэн хэрэглэжэ шадаагүй. Агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые хэдэггүй байхаһаа гадна, тэрэниие бүдүүлигээр хазагайруулна. Ерэхэ жэлэй хабарай тарилгада бэлэдхэл хэхэ хүдэлмэри хангалтагүй ябана. Пар хахалха түсэбөө мэдил 70 процент дүүргэв. Үрһэ хааха түсэб 61 процент болоод байна. Үбэлэй үедэ хэгдэхэ агротехническэ хэмжээ-ябуулга эхилһэн колхоз энэ аймагта байхагүй.

Хүдөө ажалай артельнүүдэй үндэһэн хуули—Сталинска Уставые эбдэһэн ябадалнуудые усадхаха тушаа үргэл горьтой хүдэлмэри хэгдэнэгүй гэхэдэ болохо. Правительство ба партиин тогтоолой гараһанай һүүлээр зарим колхозуудта энэ Уставые эбдэхэ ябадал үшөө үргэлжэлһөөр. Жэшээлхэлэ, партиин айкомой секретарь байһан Петинов гэгшэ мэнэ һаяхан гэхэ гү, али правительство ба партиин тогтоолой гараһанай һүүлээр колхозуудһаа 14 толгой адуу мал абажа эдиһэн байна. Петинов болбол хулал хуурмаг мэдээ үгэжэ, парти ба правительствые мэхэлжэ байһан юм. Аймагай 27 колхозуудһаа 12-ынь хамтын суглаагаар баталжа абаһан Уставгүй байшоо.

—Колхозуудые большевистскэ, колхозникуудые баян шадалтай болгохо Сталинска Уставые эбдэһэн ябадалые усадхаха тушаа Союзна Правительство ба Партиин ЦК-гэй тогтоолые бэелүүлхын орондо зарим нэгэн хүтэлбэрилэгшэд халаа энээлдэ харша болохо хуули бусa захиралта үгэнэ. Аймгүйсэдкомой гэгээрэлэй таһагые даагша нүхэр Дагбаев болбол «Улаан Далхай» колхозые Дабаатын эхин һургуулида 4 центнер тараа талха үгэгты гэжэ хуулиин еһоор захираһан байна—гэжэ делегат нүхэр Д. Тарбаев хэлэнэ.

АЗО-гэй главна агроном нүхэр Малханов гэгшэ колхозуудһаа хүнгэн сэнгээр эдеэ хоолой продукт абабашье һаа тэрэнээ түлэдэггүй байгаа. Мүнөө Малханов 10 гаран мянган түхэриг мүнгэ колхозуудта үритэй байна. Аймагай прокурор нүхэр Хангалов гэгшэ Молотовой нэрэмжэтэ колхозһоо 5 килограмм тоһо «Улаан малшан» колхозһоо 1 үнеэ абабашье һаа, тэрээнэйгээ түлөө нэгэшье мүнгэ колхоздо оруулаагүй байхаһаа гадна, тэрэ үнеэгээ дам саашань худалдаад, «Боевик» колхозһоо 1 һаамхай үнеэ абаад байха юм.

Аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ Л. Цыбиков гэгшын өөрыгөө үмөөрэжэ, большевистскэ шүүмжэлэлые хабшаха гэһэн һэдэлгэ гаргаһаниие болон мүн партиин айкомой пропаганда ба агитациин таһагай хүдэлмэрилэгшэдэй албан уялгадаа харюусалгагүйгөөр хандажа, агитационно-пропагандистска хүдэлмэриие хангалтагүйгөөр хэжэ байһан ябадалые нүхэр Хогоев өөрынгөө үгэ соо шүүмжэлбэ. Аймагай олонхи колхозуудай социалистическэ үмсые нарин нягтаар хамгаалдаггүй дээрэһээ, тэрэниие урилтэ хоролтодо оруулһан баримтануудые партконференциин делегат нүхэр Г. Доржиев элирүүлбэ.

Партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ, мүн тэрэшэлэн идеологическа хүдэлмэринүүдые һайжаруулха тушаа партиин айкомой тоосоото үе соо тон бага хүдэлмэри хэһэн баримтануудые конференциин делегадууд шүүмжэлгэ ба өөрыгөө шүүмжэлгые үргэнөөр хэжэ элирүүлһэн байха юм. Партиин айкомой кадрнуудай таһагай хүдэлмэрилэгшэдэй обор нобшоор хүдэлмэрилжэ байһаниие эрид шангаар партконференциин делегадууд шүүмжэлжэ, энэ талаар тодо һонор дурадхал оруулһан байгаа.

Тус конференци дээрэ ВКП(б)-гэй Обкомой секретариие малажалай талаар орлогшо нүхэр И. И. Логункин байлсаба.

Партконференци болбол партиин айкомой тоосоото үе соо хэрэн хүдэлмэриие хангалтагүй дээрэ тоолоод, зүбшэн хэлсэһэн асуудалнуудаа шиидхэбэринүүдые баталжа абаба.

* * *

Партконференциин һүүлээр болоһон ВКП(б)-гэй айкомой нэгэдэхи пленум болбол партиин айкомой нэгэдэхи секретаряар нүхэр Марков, хоердохи секретаряар нүхэр Яковлев ба кадрнуудые эрхилхэ секретаряар нүхэр Дондуков гэгшэдые һунгаба

Б. Шоенов. (Манай корр:).

Идейнэ хэмжээгээ дээшэлүүлнэ

Ургажа байгаа үеые зүбөөр хүмүүжүүлхын тула, хүмүүжүүлэгшэ хадаа хамагай түрүүндэ өөрөө хүмүүжүүлгын түрүү наукые шудалха ёһотой. Энэ наука хадаа марксизм-ленинизм мүн. Ципиканска дунда һургуулиин багшанар хүүгэдые хүмүүжүүлхэ энэ гол эрилтые гүнзэгыгөөр бэелүүлжэ байна. Эндэ 18 багшанар ВКП(б)-гэй историин хураангы курсые шудалха кружогуудта һуралсанад. Ленин ба Сталинай зохеолнуудые 4 багшанар өөһэдөө үзэнэд.

Кружогто ябагшад хураангы курсын 3 бүлэгые үзэжэ гараад байна. Наглядна туһаламжануудые хэрэглэн хураангы курсын гурбадахи бүлэгэй һүүлшын заняти дээрэ багша Кузева гэгшэ элидхэл хэбэ. Занятинь ехэ һонирхолтойгоор үнгэрбэ.

А. Тарский.

Багшанагай политическэ һуралсал

Загастайн дунда һургуулиин багшанагай дунда „ВКП(б)-гэй историин хураангы курсые" ба „1946—1950 онуудта СССР-эй арадай ажахые һэргээн одхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай Хуулиие" шудалан үзэхэ кружогууд эмхидхэгдэжэ, мүнөө 6-6 хэшээл үнгэргөөд байна.

Кружок бүхэндэ 20—20 хүн хабаадага. Кружогуудые эрхилэгшэд Р. П. Найданов, Д. Р. Очиров гэгшэд шадабаритайгаар лекцинүүдые уншажа шагнагшадые һонирхуулна.

Кружогой хүдэлмэридэ багшанар Н. Б. Иринчеев, З. Г. Балданова, Т. П. Хомонова, Д. Ш. Найданов ба бусад һайгаар ханданад.

Октябрьска революциин 29 жэлэй ой тухай ноябриин 6-да нүхэр Ждановай хэһэн элидхэлтэй танилсаад байха даа һургуулингаа хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин шанарые дээшэлүүлхын түлөө эрид тэмсэхэ гэжэ эдэнэр шиидхэбэ

Л. Ринчино.

Агитаторнуудай һургуули

Гүрэнэй заводой партийна кабинедэй дэргэдэ агитаторнуудай һургуули хүдэлмэреэ эхилбэ. Ноябриин 26-да түрүүшын хэшээл боложо, энээн дээрэ ВКП(б)-гэй райкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша нүхэр Попов агитационно хүдэлмэриин формо ба методууд тухай хэлэжэ үгэбэ. Удаадахи хэшээл дээрэнь табанжэлэй түсэбэй гол зорилгонууд тухай партиин райкомой инструктор нүхэр Михайлова лекци уншаба.

Агитаторнуудай һургуулиин һуралсалайнь программада «Советскэ һунгуулиин Хуули хадаа буржуазна оронуудай һунгуулиин хуулиһаа, ямар илгаатайб», «Советскэ Конституци—дэлхэй дээрэ эгээн демократическа Конституци мүн» гэһэн ба бусад темэнүүд оруулагдаһан байха юм.

Бурят-монгол хэлэн дээрэ оршуулагдаһан учебнигүүд

Бурят-Монголой гүрэнэй хэблэл болбол Никитинэй зохёоһон 1-дэхи класста үзэхэ «Арифметикэ ба упражнениин задачануудай сборник», мүн Киселевой зохеоһон 5-дахи класста үзэхэ «Арифметикэ»—эдэ учебнигүүдые бурят хэлэн дээрэ ойрын үдэрнүүдтэ хэблэн гаргахань.

Сельсоведэй активай хүдэлмэри

Баргажанай аймагай Сувинска сельсоведэй (түрүүлэгшэнь нүхэр Даненберг) активистнууд хадаа колхозууд ба колхозникуудһаа орохо ёһотой алба налог ба бусад түлбэринүүдые болзор соонь дүүргэхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэнэ. Декабриин нэгэн хүртэр хүдөө ажахын налогой түлбэриие 120 процент, страховой түлбэриие 150 процент ба мүн бусад түлбэринүүдые 100 процент дүүргэжэ, финансын хүдэлмэрилэгшэдэй хоорондохи мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлбэ.

Бухгалтернуудай семинар

БМАССР-эй финансын министерствын дэргэдэ финоргануудай ахалагша бухгалтернуудай 3 үдэрэй семинар үнгэргэгдэжэ байна. Семинарта 15 хүн хабаадасана. Эдэнэр бюджедэй талаар, тоо ба бүридхэл тухай, мүн 1946 оной жэлэй тоосоо зохёолго ба нютагай бюджедые гүйсэдхэлгын асуудалнуудые хэлсэжэ байна.

Мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаһан коллектив

Улан-Удын судно-заһабарилгын заводой коллектив болбол республикын ажаүйлэдбэриин предприятинүүдай коллективүүд соо социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һууриие эзэлжэ ябана. Тус коллектив июнь һараһаа хойшо түрүү һуурияа алданагүй.

Энэ үе соо гэрлэгдэһэн коллективэйхид шэнэ Сталинска табанжэлэй түрүүшүүлэй республиканска Хүндэлэлэй доскада дүрбэ дахин бэшэгдэһэн байгаа. Август һарын уйлэдбэриин программые үлүүлэн дүүргэһэнэйнгээ түлөө СССР Союзай гол мүрэнүүдэй флодой Министерствын ба ВЦСПС-эй гурбадахи шанда хүртэһэн байгаа.

Судно-заһабарилгын заводой коллектив хадаа цех, бригада болон хүдэлмэришэдэй хоорондо социалистическэ мүрысөөе үргэн дэлгэрэнгы аргаар эрхилжэ иимэ амжалта туйлаһан байна. Тиин, заводой партийна ба профсоюзна организацинууд болбол заводойнгоо бүхы коллективые социалистическэ мүрысөөндэ хабаадуулжа шадаһан байна. Гадна, коммунистнууд хадаа үйлэдбэриингөө программые гансахан дүүргэхын түлөө бэшэ, харин холо үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэжэ, абаһан уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэдэг байха юм. Социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлжэ ябадаг коммунистнуудһаа жэшээ абаһан бусад хүдэлмэришэд ажалай үндэр бүтээсэнүүдые туйлажа, стахановецуудай зэрэгтэ хүргэдэг байна.

Парторганизацяар томилогдоһон агитаторнууд хадаа Сталинска табанжэлэй түсэб тухай хуулиие хүдэлмэришэдтэ үргэнөөр ойлгуулха зуураа, мүрысөөнэй түрүүшүүл тухай, тэдэнэй хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай хөөрэлдөөнүүдые хэжэ, мүрысэгшэдэй тоое олошоруулха хэрэгтэ партийна организацидаа ехэхэн туһаламжа үзүүлнэ. Тус заводой партийна ба профсоюзна организацинууд хадаа мүрысэгшэдэй тоое олошоруулаад, һанаагаа амарлагүй, харин эдэбэрэй абаһан уялгануудаа дүүргэхэ хэрэгтэнь халуун туһаламжа үзүүлдэг болонхой.

Заводой коммунистнууд ба комсомолецууд даалгабарита нормоёо дүүргээд, һанаагаа амарлаггүй. Агитационно-ойлгуулламжын ба ниитэ-политическэ хүдэлмэриие ябуулжа, мүрысөөндэ түрүүлэгшэдэй баян дүй дүршэлые коллективэйнгээ членүүдтэ танилсуулдаг байха юм. Тэрэнһээ гадна, ханын газетэ, „лайшалхы хуудаһанууды", үргэлжэлэн гаргажа, тэрээн дээрэ түрүүшүүлэй ажалай дүй дүршэл тухай бэшэдэг байна.

Партийна ба профсоюзна организацинуудай үүсхэлээр цех ба бригадануудта үйлэдбэриин зүблөөнүүдые үнгэргэжэ, тэрээн дээрэ социалистическэ мүрысөөнэй ябаса тухай хэлсэхэ зуураа, гээгдэжэ ябагшадые элирүүлжэ, тэрэ бадалые усадхаха тушаа хэмжээ ябуулганuудые хараалдаг байгаа. Иимэ хэмжээ-ябуулгануудай ашаар тус заводой коллектив болбол июнь һарада туйлаһан амжалтаяа бэхижүүлэн республикын предприятинүүдэй дунда түрүү зэргэ алдаагүй байна. Социалистическэ мүрысөөнэй түрүүшүүлэй показателиие харуулха доско дээрэ һара ерэхэ тутам стахановецуудай тоо олошорно. Коммунистнууд-котельщигууд нүхэд Левагин, Карпов, комсомолецууд Ефимов, Афанасьев, Меркушев, Калнова гэгшэд мүрысөөндэ ороходоо абаһан уялгануудаа жэшээтэ һайнаар дүүргэжэ, сентябрь һарада бүхэли жэлэйнгээ нормые дүүргэһэн байнад. Мүн тус заводой 24 хүдэлмэришэн жэлэйнгээ даалгабариие дүүргээд байна.

Коммунист нүхэр Рыжук ба партийна эхин организациин секретарь нүхэр Русанов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг котельно-гагналгын ба электро-гагналгын цехүүд һара бүхэнэй нормые үлүүлэн дүүргэжэ, заводой гоо бүхы коллективүүд соо суутай болоо. Мүрысөөндэ түрүүлжэ ябагшадые урмашуулхын түлөө заводой дирекциин ба парторганизациин дамжуулгын Улаан туг бии болгогдоһон юм.

Тиин энэ тугые механическа цехын коллектив мүнөө гартаа барижа ябана. Социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр эрхилһэнэйнгээ ашаар судно-заһабарилгын завод үнгэрэгшэ 10 һарынгаа үйлэдбэриин түсэбые 105 процент дүүргэжэ, Байкало-Сэлэнгын пароходствын Управлениин ба Баскомречын дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэ.

Гэбэшье, тус коллективэй хүдэлмэридэ зарим нэгэн дутуу дунданууд бии. Түбхын түрүүндэ заводой партийна организаци болбол хүдэлмэришэдэй техническэ мэргэжэлые дээшэлүүлхэ, шэнэ техникэтэ хүдэлмэришэдые һургаха тушаа анхарал оролдолгоёо багаар табина. Ушар иимэһээ партийна ба профсоюзна организацинууд болбол энэ шухала асуудалнууд тушаа анхаралаа табижа, үбэлэй үедэ судно-заһабарилха хүдэлмэриие жэшээтэ һайнаар үнгэргэхэ үүргэтэй болоно.

К. Балдаев.

ПАРТИИН ДОТОРОЙ ХҮДЭЛМЭРИИЕ ХАНГАЛТАГҮЙГӨӨР ЯБУУЛНА

Яруунын аймагай потребсоюзай дэргэдэхи партийна эхин организацида ВКП(б)-гэй 18 член ба 6 кандидат тоологдоно. Уполминзаг, «Заготскот» гэжэ эмхи зургаануудта хүдэлмэрилдэг коммунистнууд эндэ оролсодог юм. Тус парторганизаци иимэ олон членүүдтэй байбашье һаа, өөрынгөө хүдэлмэриие дээдэ хэмжээндэ табижа шадаагүй байна.

Советскэ худалдаа-наймаае культурнаар ябуулжа, ажалшан арадай эрилтые саг соонь һайнаар хангаха, социалистическэ ба кооперативна зөөриие урилтэ хоролтодо оруулхагүй нарииваар сахиха, эрхим һайн шанартай үргэн хэрэглэлтэй эд бараа элбэг дэлбэгээр үйлэдбэрилэн гаргаха тушаа эндэхи коммунистнууд гол анхаралаа багаар табидаг байха юм.

Столово ба магазинуудай гэр байранууд үбэлдэ бэлэн бэшэ. Тэндэ мүнөө нэгэншье сусал түлээн байхагүй. Магазин, столово, пекарни гэхэ мэтэнүүд нойтон түлеэ гээр холо түлигдэнэ. Тэрээн дотор хүйтэн байхаһаа гадна, бог шорой дүүрэн. Нэгэншье плакат, лозунг, диаграмма байхагүй.

Газетэ болон журналнуудые уншаха, уласхоорондын байдалтай арад зониие танилсуулха гэхэ мэтын политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие тус партийна эхин организациин коммунистнууд оройдоошье ябуулдаггүй байна.

СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб тухай хуули шудалха кружок бии аад, тэрэнь хүдэлмэреэ захалаадүй байһаар. Парторганизациин 12 агитатор гансахан саарһан дээрэ тоологдоно. Агитколлективэй хүдэлмэриие юундэ һайжаруулаагүйбтэ гэжэ һурахада, тус парторганизациин секретарь нүхэр Алсакова гэгшэ «сүлөө заб болоногүй» гэжэ һанагэргүйгөөр харюусана. Гадна, зарим магазинуудай ба столовын хүдэлмэрилэгшэд хадаа арад зондо шэрүүнээр ба албан хойрогоор хандадаг заншалтай байна.

Энэ баримтанууд юу харуулнаб гэхэдэ, тус партийна организаци партиин доторой хүдэлмэриие тон һулаар ябуулжа, өөһэдынгөө хүдэлмэрилэгшэдые политическээр хүмүүжүүлдэггүй гэжэ гэршэлнэ.

Партийна суглаае бэлэдхэлгүйгөөр үнгэргэдэг юм. Тус партийна организациин зарим коммунистнууд заримдаа суглаанда ерэдэггүй. Жэшээлхэдэ, һүүлшын суглаанай ямараар үнгэрһэниинь хараад үзэе. Үдэшын 8 час болобо. Суглаанай болохоор заралагдаһан аймсоюзай гэр соо хэдэн коммунистнууд сугларба. Олонхи коммунистнуудынь үшөө ерэдүй байгаа. Парторгые орлогшо нүхэр Усанова гэгшэ суглаандаа ерыт гэжэ саг үргэлжэ коммунистнуудта телефондоно.

—Мүнөөдэр партийна суглаамнай болохонь. Та тэрээндэ байлсажа шадаха гээшэ гүт?—гэжэ «Заготскодой» конторын директор коммунист нүхэр Михайловта хандана. Тэрэнь «шадахагүйб» гэжэ харюусаба.

Тэрэшэлэн аймпотребсоюзай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд-коммунистнууд мүн лэ ехээр хожомдожо суглаанда ерэбэ. Тэдэнэй дунда АПС-зай главна бухгалтер Цыжибон, бухгалтер Цыбиков, Черных ба бусад бии. Игэжэ 10-час болоһон хойно 24 коммунистнуудһаа арайхан гэжэ 14-ниинь сугларба.

Партиин ургалта ба ВКП(б)-дэ шэнээр орогшодтой партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэринүүдые һайжаруулха тухай асуудал энэ суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэхэ байһан тухай коммунистнууд суглаанай нээгдэһэн хойно мэдэбэ.

Теэд, энэ шухала асуудалые зүбшэн хэлсэлгэдэ оройдоо 5 хүн хабаадаба. Тэдэнэр халаа бээ-бээ дабтахаһаа ондоо юумэ хэлэбэгүй. Коммунистнуудай политическэ һуралсалай хангалтагүй байһан, партиин ургалтые хүтэлбэрилдэггүй, залуу коммунистнуудые политическээр хүмүүжүүлдэггүй байһан тухай шүүмжэлгэ ба өөрыгөө шүүмжэлгые хэнгүйгөөр суглаагаа дүүргэбэ.

Ушар иимэһээ ВКП(б)-гэй Яруунын айком тэрэнэй эмхидхэлэй инструкторска таһагай хүдэлмэрилэгшэд болбол тус партийна эхин организацида партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэринүүдые һайжаруулха хэрэгтэнь бодото туһаламжа үзүүлхэ үүргэтэй.

Политическэ бэлэдхэлээ дээшэлүүлнэгүй

Коммунист бүхэн өөрынгөө политическэ мэдэлэлые дээшэлүүлхын түлөө марксистко-ленинскэ сургаалнуудтай, большевистскэ партиин историтой үдэр бүри танилсажа, ажалшан арадые политическээр хүмүүжүүлхэ ёһотой гэжэ партиин Устав соо заагдана.

Гэбэшье, Кударын аймагай олонхи партийна эхин организацинуудта коммунистнуудай политическэ һуралсал мүнөө хүртэр һайнаар табигдаагүй байха юм. Жэшээлхэдэ, аймагай финансын таһагые даагша коммунист нүхэр Баженов гэгшэ партиин историтой танилсахаһаа байтагай, газетэшье уншадаггүй юм. Һаяхан партиин айком болбол „ВКП(б)-гэй историин хураангы курсые" хэрзэргээр шудалжа байһан тухайнь нүхэр Баженовтэй хөөрэлдөө хэһэн байгаа. Тэрэ, „хэзээ, ямар ондо, хоёр ондоо засаг байгаа һэм?" гэжэ асуухадань, „харин мүнөөшье, социализм коммунизм хоерой хоорондо хоер анги байдаг"-гэжэ Баженов эшэхэ нюургүй харюусаба.

Ехэ-Кударын сомоной Куйбышевэй нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организациин дэргэдэ эмхидхэгдэһэн үдэшын политһургуули (хүтэлбэрилэгшэнь коммунист нүхэр Коробенкова) хахад жэлэй турша соо хүдэлмэрилээшье һаа „ВКП(б)-гэй историин хураангы курсын" 2—3 бүлэгһөө холо ошоогүй байна. Мүн тэрэшэлэн „Красный строитель" гэжэ колхозой дэргэдэ эмхидхэгдэһэн политһургуули (хүтэлбэрилэгшэнь нүхэр Унагаев) хүдэлмэрилнэгүй.

Мүн коммунистнууд Тайшихин, Зимиров, Калининай нэрэмжэтэ колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Гылыкпылов, „Искра Ленина" колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Климов гэгшэд өөһэдынгөө политическэ мэдэрэлые дээшэлүүлхэ гэжэ оролдоногүй.

Эдэ бүхы дутагдалнуудые усадхахын түлөө ВКП(б)-гэй Кударын айкомой бюро бодото хэмжээ-ябуулга абанагүй.

Б. Дымбрылов (манай корреспондент).

Һургуули ба училищануудта абалга дүүргэбэ

Гүрэнэй ажалай резервын системэдэ мэргэжэлтэй хүдэлмэришэдые бэлэдхэхэ тон ехэ эрилгэ табигдаһан байна. Энээнэй үндэһөөр манай республикын ажалай резервнүүдэй һургуулинууд ба училищануудта таталга хэхээр үгтэһэн түсэбые Улан-Удын Городской райисполкомой хүдэлмэрилэгшэд хүндэтэйгөөр дүүргэв.

Мүнөө таталгын комисси болбол бүтээгээ дүүргээд, училищануудта түрүү залуушуулые эльгээжэ байна.

Судно заһабарилга эхилбэ

Навигациин хаагдаһанай һүүлээр, судонуудые заһабарилгын хүдэлмэри эхилбэ. Заһабари хадаа пароходуудай команданууд өөһэдынь хүсөөр хэгдэхэ байна. „Ударник" ба „Пограничник" пароходуудай команданууд заһабарилгынгаа хүдэлмэринүүдые болзорһоонь урид дүүргэхэбди гэжэ уялгануудые абаад.

Декабриин 7-до пароходуудай команлынхид ба заводой хүдэлмэришэдэй уулзалга боложо, эндэ үбэлэй үе соо судно заһабарилгын зорилго тухай элидхэл хэлэгдэхэ байна.

Уншагшадай тоо олошорно

Энэ жэлэй октябрь ба ноябрь һаранууд соо 14 мянга гаран хүн Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекэһээ ном дэбтэр газетэ журнал абажа уншаһан байна. Мүнөө үдэр бүхэндэ 240 хүн тэндэһээ һонирхоһон ном, журнал, газетэнүүдые уншана. Эдэ олон уншагшад соохоо нүхэд Намжилон, Богданов (Зооветинститут), Калин (Бурят-Монголой театр), Маркова (хүдөө ажахын һургуули), Тихов (Радиокомитет) ба бусад эдибхитэй уншагшад гэжэ тоологдоно. Эдэ нүхэд болбол баранһаа олон номуудые абажа уншадаг байна.

Энэ библиотекэдэ элдэб темэнүүд дээр лекци, элидхэлнүүд үнгэргэгдэдэг юм. Һүүлэй үедэ «Улан-Удэ городой түүхэ», «Уласхоорондын байдал» гэһэн темэнүүдээр лекцинүүд уншагдаа.

Мүн энэ библиотекэдэ «Шэлэ Сталинска табанжэлэй түсэб тухай» ба Л. Н. Толстой болон Чернышевскиин ажал-ябуулга тухай выставкэнүүд эмхидхэгдэһэн байха юм.

Е. Ринчинова.

Шофернуудые бэлэдхэлгэ

Городок городой Осоавиахимай горсовет болбол шофернуудые бэлэдхэхэ курс эмхилхээд, хүдэлмэреэ амжалтатайгаар ябуулжа байна. Курсада 54 хүн абтаад, эдэнэр мүнөө һуралсалай 30 час гараад байха юм. Хэшээлынь долоон хоногто 3 дахин үнгэргэгдэнэ. Эндэ һурагшад болбол ерэхэ жэлэй январьта курсынгаа хэшээлые дүүргэжэ, 3-дахи классай шофернууд боложо гараха.

Д. Колмаков.

МТС-үүдтэ эрхим мэргэжэлтэй кадрнууд хэрэгтэй

Дүрбэдэхи Сталинска табанжэл худөө ажахые һэргээн бодхо ба улам саашадань хүгжөөхэ зорилго хадаа шэнэ техникые эгэрүүлхэ, газартаряаланай культурын хэмжээе дээшэлүүлхэ шэнэ һуури дээрэ бэелүүлэгдэхэ байна.

Энэ табанжэл соо манай республикэ болбол шэнэ ба хуушан трактор, комбайн, автомобильнуудые нэмэжэ абаха юм. Тэрэ оньһото машинануудые зүбөөр ба бүхы хүсэ шадалаарынь ябуулхын тулада бүхын түрүүн МТС-үүдтэ эрхим мэргэжэлтэй кадрнууд хэрэгтэй болоно. Хүдөө ажалай механизаторска кадрнуудые бэлэдхэхэ һургуулинууд болон республикын МТС-үүдэй дэргэдэ эмхидхэгдэһэн курсанууд 1946-47 оной һуралсалай жэлнүүд соо 1800 тракторист, тракторна отрядуудай бригадирнууд, комбайнернууд, механигууд, шофернууд, электромонтернууд заһабарилгын хүдэлмэрилэгшэдые һургажа гаргаха байна.

Механизаторска кадрнуудые бэлэдхэхэ талаар үнгэрэгшэ жэлдэй хүдэлмэридэ ниитэдэгүй олон алдуу ба дутуунууд гаража байгаа. Элэ хадаа трактор, худөө ажалай прицепной машинануудые зүбөөр ашаглаха, агротехническэ хэмжээнүүдые нааар сахиха ябадалда ехэхэн хохидол ушаруулһан бэ кадрнуудые бэлэдхэлгын шанарые багадхаха ябадалда хүргэһэн байна. Зарим МТС колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд тракторнуудые бэлэдхэхэ түсэбөө түсэхэн тоогой талаар дүүргэхэ эрилтэнүүдые гаргажа, тэдэнэй шанар тухай анхаралаа табидаггүй байха юм. Кадрнуудые бэлэдхэхэ хэрэгтэ Эгэтын МТС (директорынь нүхэр Бимбаев) илангаяа орёсуулгатайгөөр хандана.

МТС-үүдэй директорнууд ба колхозуудай түрүүлэгшэд эр кадрнуудые бэлэдхэхэ һургуули ба курсада һураха хүнүүдые эльгээхэдээ, тэдэнние һайнаар шэлгаха ёһотой. МТС ба һургуули бүхэн курсантнуудай байха гэр байра, хоол, ном дэбтэр, стол, сул, бүрэн хэрэгые шудалха кабинет, трактор ба прицепной машинануудые бүрин түгэсөөр бэлэдхэхэ ёһотой юм.

Энэ һурагшадые угталгада механизаторска һургуулинууд мүнөө жэлдэ бараг бэлэдхэл хэһэн байна. Һуралсалай, мүн курсантнуудай байха гэр байранууд заһабарилгадажа дүүргэгдээ. Һургуулинуудай дэргэдэ столовой, хилэмэ худалдаха ларек нээгдэхэ болонхой.

Һургуули ба курсануудай эхилхэ үеэр хамга, һуралсалай хүдэлмэрине түсэбэй ёһоор ябуулха шухала. Тиихэдээ, худөө ажалай машина зэмсэгүүд ба слесарна хэрэгые шудалха асуудалнууд ушар илангаяа шухала анхарал табиха хэрэгтэй. Курсантнуудые трактор ябуулжа һургаха, мүн худөө ажалай наукануудай шэнэ шэнэ амжалтануудтай һайнаар танилсуулха шухала. Үнгэрэгшэ жэлдэ курсануудые дүүргэжэ гараһаа болобошье, трактор ябуулха эрхэ абаагүй тракторнстнууд олон байгаа. Иимэ баримтанууд Сэлэнгын, Итанцын, Торейн, Селендумын МТС-үүдтэ гараһан байха юм. Урда жэлнүүдтэ трактор ябуулха эрхэгүй трактористнууд зарим МТС-үүдээр хүдэлмэрилһэн дээрэһээ тракторна паркые ашаглаха гурим хазагайруулха, машина зэмсэгүүдые эбдэхэ ба мүнгэн байлгаха ушарнууд гараһан байна. Зарим колхозуудай правленинүүдэй түрүүлэгшэнэр өөрынгөө колхознигуудые курсада һургуулида эльгээнгүй, тэдэнние прицепщигүүдһээ сэхэ тракторнстнуудта дэбжүүлдэг байха юм. Эдэ баримтануудые усадхахын тулада МТС бүхэн бүхы трактористнуудай трактор ябуулха эрхэтэй, эрхэгүй байһыень шалгаха ёһотой. Курс гараагүй, трактор ябуулха эрхэ олоогүй, мүн курсада ябаһан болобошье дүүргэжэ шадаагүй тракторнстнуудые хүдэлмэриһөөнь сүлөөлэн, тэдэнэрэй мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ хоёр һарын һуралсалда хабаадуулха хэрэгтэй.

Механизаторска кадрнуудые бэлэдхэхэ һургуулинуудаар һуралсалай шанар дээшэлүүлхэ, хүдөө ажахын наука ба техникые шудалха кружогуудай хүдэлмэрине һайжаруулха, улаан булангуудые эмхидхэжэ, газета, журналнуудаар хангаха, лекци уншаха, научна темэнүүдээр хөөрэлдөө хэхэ, курсантнуудай жаяг заршамые шангадхаха гэхэ мэтэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха шухала. МТС-үүдэй кадрнуудай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ асуудалда мүнөө жэлдэ ехэхэн анхарал табигдана. Машинно-тракторна станцинуудай директорнууд, ахалагша механигуудай мэргэжэлые дээшэлүүлхын зорилгоор, Иркутскдахи худөө ажалай институдай дэргэдэ нэгэ жэлэй курса эмхидхэгдэхэ байна. Энээндэ манай республикын МТС-үүдһээ хэдэн хүнүүд эльгээгдэхэ юм. Мүн Сэлэнгын аймагтахи жэл хахадай һургуулидаһаа олон механигууд, тракторна бригаднуудай бригадирнууд, комбайнернууд, тракторнстнууд һуража, мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ байна.

Трактор ба худөө ажалай машина зэмсэгүүдэй заһабарилгын ябажа байһан үе соо МТС бүхэнэй дэргэдэ бүхы тракторнстнуудай ба тракторна отрядуудай бригадирнуудай ,техническэ һуралсалые эмхидхэхэ шухала. Энэ һуралсалые МТС-үүдэй ахалагша механигууд хүтэлбэрилхэ уялгатай. Һуралсалда хабаадагшадые түрүү тракторнстнуудай дүй дүршэлтэй һайса танилсуулха ябадал тон шухала.

Механизаторска кадрнуудай һургуулинууд хадаа өөһэдынгөө һургаһан курсантнуудай нютаг дээрэ бусаад хүдэлмэрилжэ байхадань, тэдэнэртэй халуун барисаатай байжа, ажалдань туһа хүргэхэ уялгатай.

М. Гершевич,
БМАССР-эй Газартаряаланай Министрын орлогшо.

Залуу уранзохеолшодто туһална

Һаяхан Бурят-Монголой уранзохеолшодой союзда залуу зохеолшодой шүлэгүүдые уншалга болобо.

Нүхэр Ц. Жимбеев гэгшэ «Тангариг», «Уула дуулга», Д. Д. Будажапов «Сталин тухай», «Коммунизм тээшэ», «Солдадта», ба мүн Ц. Д. Дамбаев «Шамайе уряа», «Хүлеэнэб», «Ерыш даа» гэһэн шүлэгүүдые уншаба. Эдэ залуу зохеолшодой шүлэгүүд тухай Бурят-Монголой уранзохеолшод нүхэд Ц. Галсанов, Ж. Тумунов ба бусад үгэ хэлэжэ, эдэнэрэй зохеолнуудай амжалтануудые ба дутагдалнуудые тэмдэглэн, саашалаа юун тухай яйшан гэжэ бэшэхэ тухайнь заабари үгэбэ.

Б. Ширеторов.

Комсомолецуудай үнэтэ үүсхэл

Зэдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой комсомолецууд үнэтэ үүсхэл гаргаба. Эдэнэр колхозойнгоо клубые бригаданууд дээгүүр байһан 3 улаан булангуудые өөһэдынгөө хүсөөр заһабарилаа. Лозунг, плакат, монтаж гэхэ мэтээр клуб ба улаан булангуудые гоёоһон байхаһаа гадна, стул һандалинуудые бии болгоо. Мүн түлеэ шэрэжэ оруулаа. Өөһэдөө мүнгэ суглуулжа хүгжэмэй инструментнүүдые абаба.

Мүнөө эдэнэр дулаалагдаһан ба һайнаар шэмэглэгдэһэн клуб соогоо драматическа, зооветеринарна ба географи үзэхэ кружогуудые эмхидхээ. Эдэ кружогуудта 50 гаран хүнүүд һуралсажа байна.

Энэ хүдэлмэрине комсомолецууд Лобарова, Цыбикжапов ба Аюшеев гэгшэд хүтэлбэрилнэд.

А. Тарский.

Литературануудба плакадууд

Үбэлэй үедэ худөө нютагуудта культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрине үргэнөөр ябуулхын тула клубуудай, библиотекануудай, улаан булангуудай байрануудые заһабарилха ба тэдэнние шэмэглэн гоёохын тула энэ жэлдэ ехэхэн хүдэлмэри хэгдээ. Һүүлэй 2 һарын туршада культурно-гэгээрэлэй албан газарнуудай хэрэгые эрхилхэ Управлени болбол республикын аймагуудта 20 хайрсаг сонхын шэл, шэрэ ба хадааһа гэхэ мэтын хэрэгсэлнүүдые эльгээхэһээ гадна, 30 мянган түхэригтэ элдэб номууд, мүн 3000 гаран плакадууд ба портредүүдые эльгээбэ.

Хүгжэмэй инструментнүүд

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи культурно-гэгээрэлэй албан газарнуудай хэрэгые эрхилхэ Управлени болбол 80.000 түхэригэй хүгжэмэй инструментнүүдые һаяхан абаба. Эдээн соонь: гурбан баян, 7 бага баянууд ба 70 хэһэг гармошканууд абталсаһан байна. Эдэ инструментнүүд республикын аймагууд ба городуудай клубууд, уншалгын байшангууд ба культурын байшангуудта эльгээгдэхэ юм.

„Улаан Оронго“ колхозой малажал яахадаа муу байнаб

Һаяхан БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет болбол малажалые хүгжүүлхэ гурэнэй түсэбэй дүүргэлтын ябаса ба адуу малай үбэлжэлгые ямараар эмхидхэжэ байһан тухай Ивалгын аймагай „Улаан Оронго“ колхозой правленин түрүүлэгшэ нүхэр Цыден вэй тоосоото элидхэлые дуулажа, зүбшэн хэлсэбэ. Нүхэр Цыденовэй тоосото элидхэлһээ, мүн республикын малажалай Министерствын үнгэргэһэн шалгалта дээр һээ мэдэхэдэ, „Улаан Оронго“ колхозой малажалда ехэхэн дутуу дундавууд бии байба.

„Улаан Оронго“ колхоз болбол республикын малажал эрхилдэг колхозуудай нэгэниинь болоно. Энэ колхоз малажалые хүгжүүлхэдэ таарамжатай үргэн ехэ сабшалан, хадалан ба бэлшээритэй юм. Сэргэй эхилхэдэ энэ колхоз 312 толгой адуу моритой, 2 345 толгой эбэртэ бодо малтай, 6 927 толгой хонитой, 1.612 толгой ямаатай байгаа һэн. Бүхылөө жэл соо оруулдаг 900 мянган түхэригэйнь оршон 74 процент малажалһаа ородог байгаа. Колхоз болбол гүрэнэйнгөө урдахи бүхы уялганнуудые саг соонь дүүргэдэг байһан юм. Колхознигуудынь ажалта үдэртөө малажалай продуктнуудые ба мүнгэн зөөри ехээр абадаг байгаа.

„Улаан Оронго“ тэрэ үедэ баян ба эмхидхэлэй-ажахын талаар бүхэжэһэн колхоз байһан юм.

Тэрэ гэһээр 6 жэл үнгэрөө. Жэл ёрэхэ бүри „Улаан Оронго“ колхоз урдынгаа алдар солые улам хүгжүүлхын орондо, харин алдажа эхилбэ.

Мүнөө тус колхоздо 4 472 толгой түрэл бүриин адуу мал үлэһэн байна. 6 жэл соо адуу малайнь тоо толгой гурба дахин шахуу хоролтодо ороо. Эбэртэ бодо малай үүлтэртэ фермын малһаа, мүн нангин ба бүдүүн ноохотор хонидой отараһаа юуншье үлөөгүй шахуу.

Малажалайнь ашаг шэмэ нилээд гүй доошолоо. Тус колхоз 1941 онойхидо орходоо 1945 ондо 72.974 литр һү, 3.525 килограмм ноохо, 7.600 килограмм мяха бага ар абаба. Мүнгэн зөөриинь бүхы оршо 44 процентээр, малажалай оршо 51 процентээр бага болоһон байха юм.

1946 ондо малажал хүгжүүлхэ гүрэнэй түсэбые адуу морёор—95,0 процент, эбэртэ бодо малаар—94,0 процент, хони ямаагаар—87,0 процент дүүргэһэн байна. Бүлүн тэжээл бэлэдхэхэ түсэб—51 5 процент, силос дархаха түсэб—31,3 процент бэелүүлһэн байха юм. Гүрэ дэ һү тушааха түсэбынь дүүрээдүй.

„Улаан Оронго“ колхозой малажалай жэлһээ жэлдэ муудажа байһан шалтагааниинь юуб гэхэдэ, иимэ байдалтай бусадшье колхозуудта бии байдаг нэгэл гол шалтагаан болоно. Энэ шалтагаан хадаа худөө ажалай гол һалбари болохо малажалые буруугаар хүтэлбэрилһэн ябадалда байна. „Улаан Оронго“ колхозой правлени болбол республикын бусад хэдэн колхозуудай правленинүүдтэл адляар малажалда бүхы анхаралаа табиха гэһэн зорилгоео имагтал хоһон үгэ хүүр болгоһоороо хизаарладаг байха юм.

Ажалай гол һалбари болохо малажал дээрэ колхозой эдибхитэдэй олонхинь табигдаха ёһотой байһан аал, харин тон үсөөн хүн хүдэлмэрилдэг байна. Колхозой 27 коммунистнуудай миил 4-нь, 29 комсомолецуудай—5-нь, сомоной соведэй 4 депутадуудай—1-нь малажал дээрэ хүдэлмэрилнэ. Мүн артелиин правлениин 9 члэнүүдэй миил 3-нь малажал дээрэ хүдэлмэрилдэг байна. Ревизиин комиссиин члэнүүдэй нэгэниншье малажалай хүдэлмэридэ хабаадалсангүй.

1946 ондо колхозой правлениин суглаан 115 дахин боложо, тэндэ 40 асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. Тэрэнэй миил 10 асуудал малажалаар хэлсэгдэһэн байха юм. Энээн дээрэһээ харахада, колхозой правлени хадаа гол анхаралаа табиха малажалай асуудалые хэрэгсээнгүй, харин ондоо зүйлнүүдтэ улам анхарһан байба. Тэрэшэлэн колхознигуудай хамтын суглаануудай зүбшэн хэлсэһэн асуудалнууд иимэрхүү байна.

Малажалые буруугаар хүтэлбэрилжэ байһан ябадалай үшөө нэгэ баримта юуб гэхэдэ, колхоздоо аяар 512 хүдэлмэрилэгшэдтэй байһан аал, тэ энэй миил 24,0 процентые малажалда элсүүлһэн байха юм. Тэрэнэй эсэстэ хэдэн олон колхознигуудынь лүүрэн даалгабаригүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Тиигэһэнь, малажал дээрэ элсүүлэгдэһэн 123 колхознигууд ажалдаа арагда шанхай ябадаг юм.

Энэ жэлдэ „Улаан Оронго“ колхоз 2.954 гектар сабшаланһаа дундажаргаар га бүриин 5,9 центнер гү, али бүхыдөө 17500 центнер үбһэ хуряагаа.

Гэхэтэй хамта, сабшалангай ургасые 2—3 дахин дээшэлүүлжэ, 50,0 0 центнер ба үшөө дээшэ үбһэ хурнаха дүүрэн арга-боломжотой байна. 2.200 гектар эгээл һайн сабшалангын уһалагдажа болохо ба энээнһээ урда тээ Оронго голһоо уһалагдадаг байгаа. Янгажан гэжэ газарта байгаа нилээдгүй олон гектар сабшалангые уһалха аргатай байха юм. Адуу малайнь гол гүүртэнүүд сабшалан дээрэ үбэлжэдэг байна. Тиимэдэ сабшалангые үтэгжүүлхэ дүүрэн арга олгогдоно.

Зүгөөр, колхоз болбол эдэ бүхы арга-боломжонуудаа хүсэд хэрэглэжэ шаданагүй. Артелиин правлени малажалдаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө оролдологгүй байна. Урдань 6 йһан герасимовска звенонууд хүдэлмэрилхөө болиш һэн шахуу байха юм. Уһалуурнин бүхы системэнүүд хүсэд хэрэглэдэнэгүй. Посходынь унашоод, сабшалан хадалангын үхэр малда гэшхүүлжэ байдаг болонхой.

Жэл бүри үбһэ тэжээлээ дутадаг, мүн малажалайнь хүдэлмэрилэгшэдэй ажалаа диилэдэггүй дээрэһээ һүүлэй дүрбэн жэл соо 550 толгой элдэб түрэлэй мал үхэһэн байна.

Адуу малые ороондо оруулха ябадал эндэ хэрэгсээгдэхээ болишоо. Жэшээлхэдэ, энэ намарай ороонной эхилхэ үедэ нэгэ хусада 20-30 хони табихын орондо, 60 хони табиһан байба. Тээд, колхозой правлени энээн тухай огто анхараагүй байшоо. Хуса, бухануудынь ороондо һайнаар бэлэдхэгдэдэггүй дээрэһээ шалал шэнээгээр тон бага байдаг. Үнгэрхэдөө эбэртэ бодо мал ба хонине искусственнаар үрэжүүлхэ пунктнуудай бүхы заһабарнууд үгы хэгдэшэһэн байха юм. Эдэ бүхы дээрэһээ боложо малай нубайраха ябадал олошороо. Энэ жэлдэ 100 эхэ мал бүриһөө оройдоо 40 унага, 72 тугал, 94 хурьга абаһан байна. Үсөөн түл абталаг дээрэһээ гарзалһан малнуудынь жэлһээ жэлдэ хүсээгдэлэггүй, харин үшөө хоролтодо ородог байха юм.

„Улаан Оронго“ колхозой правлениин үшөө нэгэ ехэ алдуунь хадаа малажалай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ асуудалда бодото анхаралаа табидаггүй ябадалынь болоно. Үбһэ тэжээлэй дутаха, мүн малай нубайраха, малшадта үлэмжэ ехэ хүдэлмэри ашаха эдэ бүхы малай малажалай продуктнуудые дээшэлүүлхэ ябадалда ехэхэн саад ушаруулна. Һаали над хүдэлмэреэ хүшхэржэ ядадаг дээрэһээ үнеэдээ дутуу һаалаг, мүн 3 дахин һаалгые эмхидхэдэггүй. Һүниндөө үнеэдээ адуулдаггүй, ноохо хайшалалгые удааруулжа, ехэ гээлтэ хэдэг байха юм.

1946 ондо 73 толгой метис үнеэдһээ 43.566 литр, нютагай үүлтэрэй 302 үнеэнһээ 53.101 литр һүн һааглаһан байна. Колхоз болбол малай үүлтэрые һайжаруулха ябадалые ходо хойшо татана. Огара ба һүрэгүүдэй семминтальска бухануут ба меривос хусануудые үүлтэргүй буха хусануудаар һэлгэһэн байха юм. Метис малнуудые олоор гаргашалжа, тэдэнние үсөөрүүлһэн байна. Үлэгшэ үсөөн тооной метисүүдые нютагай үүлтэрэй бүхы малтай худхажархиһан ба тэдэнние үүлтэргүй хуса бухануудта табидаг байха юм.

Малажалые муугаар хүтэлбэрилһэн ябадал иимэ дүн харуулна. Гансал „Улаан Оронго“ колхозой правлени малажалые иимэр хүтэлбэрилнэ бэшэ, харин республикын ондоошье колхозуудай правленинүүд иимэ алдуу хэнэ. Тиимэдэ колхозуудай правлени бүхэн энэ алдууе заһажа, худөө ажалай гол һалбари болохо малажалые хүтэлбэрилхэ талаар хүдэлмэридөө эрид хубилалта хэхэ уялгатай.

Аймагай малажалай таһагууд адуу малай хүгжэлтые баһал иимэрхүүгээр хүтэлбэрилдэгыень тэмдэглэхэ хэрэгтэй байна. Малажалай таһагууд колхоз бүхэнэй мал ажалай хүгжэлтые зүбөөр хүтэлбэрилжэ ябадал заатагүй хангаха уялгатай.

И. Хазагаев,
БМАССР-эй Малажалай Министр.

Хабарай тарилгада бэлэдхэл

„Ордэнахим“ гэжэ колхоз 1947 оной хабарай тарилгада зориюулан, 230 центнер шэниисэ, 25 центнер хара таряа, 250 центнер овес, 7 центнер гречиха, 8 центнер просо сэбэрлэжэ хүрэнгын фонд хааба. Мүн хартаабхын хүрэнгэ хүсэд хааһан байна.

Энэ колхоз агротехническэ хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлжэ эхилээ. Поле дээрэ 100 тэргэ ааг шэбхэ гарагдаад байна.

Булга агнаха ябадал хоригдоо

РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой ёһоор, энэ онһоо эхилэн 5 жэлэй болзороор Бурят-Монголой ба Якутска Автономно Республикануудай территори дээрэ булга агнаха ябадал хориглогдобо. Революциин урда тээ энэ аңгын орой дэ үгы шахуу болоһон байна. Гансахан лэ советскэ засагай жэлнүүдтэ дэрэхи республикануудта булган үсэбэрилэгдэн олошорһон байха юм. Энэ аң хадаа Советскэ Союзай бусад область ба республикануудаар түхэн тарааха ябадалда үндэр шанартай үнэтэ материал болоно.

Иимэ дээрэһээ булга агнаха ябадал хориглогдоно. Гансахан БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи агнуурайн Управлениин тусхай зүбшөөлөөр булгые амидыгаар барилга хэгдэжэ болохо байна.

Инкубаторна шэнэ станци

РСФСР-эй малажалай Министерствын инкубаторна станцинуудай республиканска контора болбол Улан-Удэдэ инкубаторна станциин шэнэ барилга эхилээ. Станциин барилга 1947 он соо дүүргэгдэжэ эшаглалгада оруулагдаха юм. Энэ станца хадаа сезон соогоо 110 000 үндэгэ инкубацилжа гаргадаг болохо байна.

Политһургуулида һурагшадта туһаламжа

Нэгэдэхи хөөрэлдөөн

Хаанта Россида хүдэлмэришэд ба таряашад ямараар ажаһуудаг байгааб*)

3

...эл хаанта засагай үедэ таряашадһайн ажаһуудаггүй бэлэй.

Россида крепостной эрхэ 1861 ондо болюулагдаһан байгаа, гэбэшье тэрээ олон тооной үлэгдэлнүүд үшөө үни байһаар байһан юм.

Энээн тушаа В. И. Ленин иигэжэ бэшэһэн:

„Үндэһэн Россин олонхи губерниндэ таряашад болбол крепостной эрхэ болюулһанайшье хойно хуушанайхэбээр помещигүүдэй богоолнолго үлэһэн байгаа. Таряашад болбол өөлэлгынгшье һүүлээр „до-до“ түрэлалбата малнууд, хара яһан хэбээ үлэһэн байжа, помещигүүдээр таһан ноёд һайд тэдэнэрые дэромдэг, алба татабари нэхэжэ абадаг, үмэнэ ташуурдадаг, сохидог наншье ба хабаан хашадаг байгаа“. (Зохёол, том XV, нюур 100).

„Реформын“ һүүлээр 150 миллион шахам десятина газар помещигүүд, хаанай, дасан ба дуганай гарта байгаа. Крепостной эрхын үедэ таряашадай эдлэжэ байһан газарай таряанэ эһээ үлүү эгээ һайн хубинь помещигүүд таһалжа абаһан юм.

Энээнһээ гадна, таряашадай газарые помещигүүдэй газарһаа мужаалан илгажа помещигүүдэй газар болбол таряашадай газар руу шаантаглан ороһоор үйлэдэгдэһэн юм. „Тахиягайнгаашье дальбараае табиха газаргүй байнабди“, —гэжэ деревнидэ хөөрэлдэдэг һэн.

Эдэ бүгэдэнһөө гадна таряашад болбол өөһэдынгөө газарай түлөө худалдан абалгын түлбэринүүдые жэл бүри оруулдаг байһан юм. Таряашадай газарай 543 миллион түхэриг сэнтэй байхадань, помещигүүд болбол энээнэй түлөө 2 миллионһоо үлүү түхэриг алтаар таряашадһаа шулажа абадаг байгаа. Гансахан лэ 1905 оной революциин үедэ өөрынгөө газарые худалдан абалгын түлбэри болюулагдаһан юм. Гэбэшье газар болбол хуушанайгаа хэбээр помещигүүдэй гарта үлэһэн байгаа.

1 миллионһоо дээшэ десятина газартай князь Голицын, 850 мянган десятина газартай помещик Рукавишников, 60 мянган десятина газар эдлэжэ байһан граф Бобринский гэгшэ мэтын баянуул помещигүүдэй дунда олон байгаа. 1907 ондо 10 миллион таряашан бүлэдэ 70 миллион десятина газар хүртэжэ байхадань, мүн иимэ хэмжээнэй газарые 30 мянган помещигүүд эдлэжэ байһан юм. Дунда жэшээгынь абажа харахада нэгэ таряашанай бүлэдэ 7 десятина газар хүртэдэг байгаа һаа нэгэ помещигтэ 2. 300 десятина хүртэдэг бэлэй.

Газаргүй алаза гүй шахуу байдал, тала болон ээрин, ой модо, уһа дутамалтай гү, али оройдоошье үгы байха—эдэ бүгэдэ хадаа помещигэй богоолнолгодо орохо ба туйлай хүндэ условитойгоор помещигэй газарые арендовалан абаха ябадалда таряашадые баадхадаг байһан юм. Помещигүүд болбол жэл бүри 500 миллион шахуу түхэриг арендна түлбэри таряашадһаа шулажа абадаг байгаа.

Помещигүүдтэ хүдэлмэри хэжэ үгэхэ ябадал илангаяа үргэнөөр дэлгэрэнги байгаа: таряашад болбол ургасын хуби абахын түлөө, газар хахалһанай түлөө, „таһалан үгэһэн газарай“ түлөө, бэлшээриин түлөө, үгэл абаһан зээлиин ба бэшэ бусадай түлөө помещигэй газарые өөһэдынгөө багажа зэмсэгээр болбосоруулдаг һэн. Помещигтэ хүдэлмэри хэжэ үгэхэ ябадал хадаа крепостной барщинаһаа (эзэнэй ажал албата ёһоор хэхэһээ) үнэнтэ дээрээ юугээршье илгардаггүй һэн.

Өөрынгөө зурагар газар дээрэ гү, али баяшнай имениидэ хүдэлмэрилжэ, газарай түлбэри түлэжэ, малда таряа гэшхүүлһэнэй түлөө ба бусад элдэб ялануудые помещигтэ оруулжа байхаһаа гадна, таряашан болбол үшөө гүрэнэй алба түлэхэ ёһотой байгаа. Һанаха байха һүүлшынгээ үнеэ помещигтэ, полицейскэдэ гү, али попто үгөөтэ, таряашан болбол хооһордог ба үгы дэг юм һэн.

Старостнууд, старшинанууд, сотнигууд, урядингууд, волостной бэшээшэдһээ эхилээд земскэ начальнигууд, становой начальнигууд, исправнигууд, дворянствын түрүүшүүл гэхэ мэтэ хүртэрөө хэдэн олон ехэ ба бага ноёд һайд таряашадай толгой дээрэ бөөгнэрэн байдаг һэн. Эдэнэр бултадаа ямаршье хиналтагүйгөөр таряашадые засаглан захирдаг бэлэй. Земскэ начальнигууд болбол гансахан лэ помещик-дворянуудһаа томилогдодог байгаа.

Эдэ бүгэдэн дээрэ капиталай дарлалта нэмэгдэдэг һэн. Таряашан болбол албаа түлэхэ, газарай арендна түлбэрине түлэхэ ба эдихэ хилээмэеэ худалдажа абаха (энэнь абайхан гэжэ шэнэ жэл гартар хүрэдэг байгаа) мүнгэн олохо хэрэгтэй байдаг һэн. Капитализмын хүгжэлтэ болбол туйлай олон үгытэйшүүд ба батрагууд, бүлэг кулагууд ба „зөөриншэ“ мужигууд-мүлжэгшэд болгон деревниие үетүүлэн хубаарилжа байгаа.

1903 ондо Россида тоологдожо байгаа 10 миллион таряашадай бүлэһөө 3 миллион хахадһаа бага бэшэнь тохомой шэнээн бууса шадарай газартай, моригүйшүүд ба хахад пролетаринар байһан юм. Хүдөөгэй үгытэйшүүдэй таряалангай хахадые миллион хахад хүдөөгэй баяшууд—кулагууд газаа оруулан абажа байдаг һэн. Энэ хүдөөгэй буржуази хадаа үгытэйшүүд ба дунда шадалта таряашадые түрижэ ба дээрмэдэжэ, үгытэйшүүдэй хүшэр хүндэ ажалдээрэ баяжажа, таргалжа байдаг бэлэй.

Хатанхай зурагар газар дээрэ модо анзаһа ба борнойгоор һабардажа, өөрынгөө хуби заяандаа найдан һуудаг хаанта Россин таряашан болбол бүхы гэнтын аюулда дайрагдадаг байгаа гэбэл: гангасуур, малай үхэл, мори унаагаа алдаха ябадал ба тэрэ сагта деревнинүүдээр ходо боложо байдаг гал түймэргэ нэрбэгдэдэг һэн. Үмсын ажалта таряашан хадаа гасаланта байдалһаа гаража, хооһоролһоо холо ошохо аргагүй байгаа.

Ядуу байдалтай деревни болбол 10 жэл тухайдэ (1891, 1901 ба бусад онуудта) боложо байһан ган жэлнүүдэй болохоор аюулта муухай үлэсхэлэндэ вайлашагүй ородог бэлэй.

Иимэ оршом байдалай эрхээр хүдөө деревнинээ хаяжа, фабрикада гү, али заводто олохоһоонь ондоо юумэн таряашанда үлдэдэггүй байгаа, гэбэшье мүн лэ эндэ тэрээнние гасалан, үлэсхэлэн, шэнэ зоболонто байдал хүлеэжэ байдаг һэн.

„Деревниһээ город гүйжэ орохые юун таряашанине баадхадаг байгааб?“ —гэжэ нүхэр Сталин асуугаад, иигэжэ харюусана:—„Үлэсхэлэнэй аюул, хүдэлмэригүйдэлгэ байгаа, деревни болбол тэрэнэй хойто эхэнь байжа, имагтал ямар нэгэн хүдэлмэри абахын тулада тэрээнһээ һалажа шудхэ эйшэе байраруу гүйжэ орохоор бэ энэ байдаг—гэрэ ушар байдал баадхадаг байгаа“. („Ленинизмын асуудалнууд“, нюур 532).

Хүдэлмэришэд ба таряашадай тулюур ядуу байдалда байжа, гүй аншалка, үлэлжэжэ байха үедэ бүлэг капиталистнууд ба помещигүүд болбол үльгэр түүхэдэл адли хэр эрхэй гоё һайхан байдалда умбажа байгша бэлэй. Капиталистнууд ба помещигүүд аятай зохид имениинүүд ба аяарынь баяһан гэрнүүдтэ һуудаг байгаа. Хэдэн олон үүдэшэд, хаалгашад, шэбэгшэн, тогоошон, моришод, нохойшод, салонигууд ба бэшэ бусад зарсанар тэдэнэй юумыень хэжэ байдаг һэн. Тэдэнэр болбол хүдэлмэришэд ба таряашадые һэнгэргүйгөөр мүлжэжэ олоһон баялигаа городто ба хүдөөдэ, Россида ба хилын саана үрижэ һарнижа байдаг байгаа.

Профессор Б. ВОЛИЧ.
(Үргэлжэлэлынь хожом гараха).

*) Үргэлжэлэл. Эхиниинь ноябрийн 20-ой, 27-ой номернуудта.

Бурмэнкоопсоюзай зүгһөө кооперативна зөөриие үригшэдтэй һулаар тэмсэнэ

Советскэ кооперациин хүдэлмэрилэгшэдтэ улад зониие хангаха имагта шухала үргэн түрын хэрэг даалгагдаһан байха юм. Эдеэ хоол болон эд бараа мэтын үнэтэ зөөринүүд тэдэнэртэ найдажа үгтэнэ гээшэ.

„Советскэ худалдаан хадаа манай түрэл, большевистскэ хэрэг мүн, тиихэдэ худалдаа-наймаанай хүдэлмэрилэгшэд имагта үнэн сэхээр хүдэлмэрилжэ байһаа юм хадаа, тэдэнэр манай революционно, большевистскэ хэрэгые бэелүүлэгшэд мүн гээшэ" гэжэ нүхэр Сталин бүри 1934 ондо партиин 17 съезд дээрэ хэлэһэн байгаа.

Советскэ худалдаа-наймаанай угаа ехэ удхашанартай байһан хадань, өөһэдынгөө зорилгонуудые дүүргэжэ шадаха ба тон түрүүн үнэн сэхээр ажаллаха кадрнуудые шэлэжэ олохо шухала байнабшуу. Гэбэшье Бурмонкоопсоюзай системэдэ энээн тухай анхаралаа хандуулдаггүй байна. Тэндэ һайса шалгагдаагүй гэхэһээ байтагай, харин ямаршье эти эл найдабаригүй ба материальна үнэтэ зөөриие найдажа үгэхын аргагүй хүнүүдтэ кооперативна зөөриие этигэжэ үгэһэн ябадал үсөөн бэшэ үзэгдэнэ.

Жэшээлхэдэ, Байкало-Кударын аймпотребсоюзай складые даагшын тушаалда Темников гэжэ нэгэ хүн абтаһан байгаа. Тэрэ хадаа колхозно талха хулгайлһанай түлөө хэһээлтэ үзэжэ байһан ба түрмэһөө гараһаар удангүй тэрэ харюусалгата ажалда ороһон байна. Тэндэ оһол назагай байдалые һамбаашаһан Темников 5.500 түхэригтэ кооперативна продуктнууд ба мүнгые үбэршэлбэ.

Урдань алба тушаалаа хэтэрүүлэн хэрэглэжэ хорото ябадал хэһэнэй түлөө түрмэдэ хаагдаһан Самбуев Базар гэгшэ Курумканай аймагай Мургунска сельпогой түрүүлэгшын тушаалда оруулагдаһан байгаа. Кооперативна зөөриие мэдэхэ аргатай болоод байхадаа, саг үргэлжэ бэеэ хангажа ба үрилтэ хэгшэдтэ хэмжээ абангүй тэдэниие сельпо соогоо дэлгэрүүлжэ байгаа. Иигэжэ байһанайнь эсэстэ, тус сельпо 120.000 гаран түхэригэй гарзада ороһон байна. Иимэ гэмтэ ябадал хэһэнэй түлөө Самбуев болон тэрээнтэй хамта кооперативна зөөриие үриһэн ба хулгайлһан дүрбэн хүнүүд бүгэдээ сүүдлүүлэгдэв.

Бурмонкоопсоюзай системэдэ тоо бүридхэл хэхэ хүдэлмэрилэгшэдэй кадрнуудые шэлэн олохо тухай мүн лэ анхарал хандуулагдадаггүй байна. Аймпотребсоюзууд болон сельпогой главна бухгатер болоjо ороһон хүнүүд һайса шалгагданагүй, тэдэнэй хэһэн хүдэлмэридэ хиналта табигданагүй. Энээн дээрэһээ болоjо бухгалтернууд өөрынгөө организацида финансова контролёрнууд байһан тушаалаа дүүргэхын оронда үрилтэ хэгшэдтэй халуун барисаатай болоjо, тэдэнэй хэһэн гэмтэ ябадалнуудые элдэб аргаар далдалдаг байха юм. Үрилтэ хэһэн ябадалые бухгалтернуудай дарaжа далдалжа байһан дээрэһээ, тэрэнь үни удаан саг соо элидэ гарангүй бүри ехээр нурадаг байнабшуу.

Мухаршэбэрэй аймагай Шаралдайн сельподо урдань социалистическэ зөөриие хулгайлжа, августын 7-ой хуулиин шиидхэгдээд түрмэдэ һууһан Павлуцкий гэжэ нэгэ хүн главна бухгалтерай тушаалда ороһон байгаа. Кооперацида шургажа ороһон бэеэрээ Павлуцкий хулгай ба элдэбын мэхэ гохо хэдэг болоод, энэ гэмтэ хэрэгтэ сельпогой түрүүлэгшэ Радионов болон магазиниие даагша Калашникова гэгшэдые татажа оруулһан байна. Энээнэй эсэстэ Радионов 15.508 түхэриг ба Калашникова 34.669 түхэриг үрилтэ хэһэн байха юм. Тоо бүридхэлые хуурмагаар хүтэлжэ, үрилтые дарaжа далдалжа байһанайнь түлөө Павлуцкиида мүнгэ ба архи тамхи гэхэ мэтые Калашникова түлөөһэгүйгөөр гаргажа үгэдэг байһан юм. Тэрээнһээ гадна, энэ жулик Павлуцкий кассир болоһон бэеэрээ сельпогой мүнгэнһөө 19.268 түхэриг мүнгэ үрибэ.

Прибайкальска аймагай Турунтаевска сельпогой главна бухгалтер Батурина-Куаншалиева гэгшэ хуурмаг отчет зохёожо, тэндэ болоһон үрилтэнүүдые саг үргэлжэ далдалжа байһан хадань, хэдэхэдэн жулигууд хоёр жэлэй турша соо кооперативна зөөриие зоргоороо үрижэ мунайдажа байгаа. Центросоюзай ревизор нүхэр Жемчужнова түрүүтэй шалгалтын бригада аяар хоёр һара соо хүдэлмэрилжэ айхабтар ехээр бусайдаһан тоо бүридхэлые гуримтай болгожо шадаба.

Турунтаевска сельподо юун болоһон байгааб гэхэдэ: аяар хоёр жэлэй турша соо 12 завмаг, 1 складые даагша, 1 пекарниие даагша, 1 сельпогой түрүүлэгшэ ба тэрэнэй главна бухгалтер хадаа хамта дээрээ 240 мянган түхэриг үрилтэ хээд байхадань, тус сельпогой тоосооной счёто ороодоо 47 мүнгэн үлэһэн байгаа. Аймпотребсоюзай правлени энэ сельпогой правлентэй хамта нэгэ байшан соо байһан аад, тэдэнэй хэһэн гэмтэ ябадалые обёо оогүй байһанһаа гадна, аймпотребсоюзай главна бухгалтер Сосновская гэгшэ өөрөө дүн хамта 19 мянган түхэригэй үрилтые далдалжа байгаа һэн.

Кооперативна организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд болбол үрилтэ хэ шэлэй элирүүлэгдээд байхадашье, тэдэнэй өөрынгөө хэрэгые мүрдэлгын органуудта үгэ кэ, хуулиин харюусалгада хабаатуулха тухай анхаралаа табидаггүй. хэдэн һара соо ноoшордог байха юм. Энэ оной июлиин 1-дэ Бурмонкоопсоюзай системэдэ 753,5 мянган түхэригэй үрилтэ болоһон тухай хамта 100 гаран материалнууд хэрэг болоjо зохёо дoогүй ба мүрдэлгэдэ эльгээгдээгүй хэбтэжэ байгаа юм.

Нийтын организаци болохо—кооперацида нийтын хяналта имагта һайнаар табигдаха ёһотой. Теэд Бурмонкоопсоюзай системэдэ энэ хэрэг даншье һулаа табигданхай. Шалгалтын комиссинууд ээшэ тон шанга хяналта табихын оронд, заримдаа өөһэдөө гэмтэ ябадал худар татагдаад байһан ушар ба имтануд эли һэн байна. Жэшээнь, Яруунын аймагай Погромнинско сельподо шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ Сорокин гэгшэ магазиниие даагша Туезовагай хуурмаг документнүүдые зохёоходонь тэрээндэ хамһалсаад, иимэ „туһа" хүргэһэнэйнгөө түлөө архи, мүнгэ ба эд бараа абадаг байба.

„Эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэри тухай" СССР-эй Совминэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй 1946 оной январиин 25-да гаргаһан тогтоол соо шалгалта хэхэ тухай тодорхой заа арилга үгтэһэн болобошье, тэ энние аймпотребсоюз ба сельпогой шалгалтын комиссинууд дүүргэнэгүй.

Иимэ ехэ хулгай ба үрилтэнүүд болоһон ябадалые дары усадхахын тулада Бурмонкоопсоюз иимэ юумэ хэхэ уялгатай гэбэл: худалдаа-наймаанай организацинуудай тоо бүридхэлые энэ дарa гуримтай болгохо; дүрбэдэхи кварталай турша соо бухгалтерскэ хэрэгэй хоколоолгые усадхаха; декабрь һара соо бүхы сельпонуудта документальна шалгалтануудые дүүрэн хэхэ, бүхы магазинууд, столовонууд гэхэ мэтэдэ һарадаа нэгэ дахинһаа үсөөн бэшэ, склад ба базануудта кварталда нэгэ дахинһаа үсөөн бэшэ гэнтын шалгалтануудые хээд, тэндэ хэдэ шэнээн эдовар болон үнэтэ зөөринүүдэй үлөө байһаниие тоолоjо гаргаха болоно. Баһа тиихэдээ хулгай ба үрилтэ хэһэн хэрэгүүдые тэрэ доронь сүүдэй-мүрдэлгын органуудта үгэжэ байха хэрэгтэй.

Бурмонкоопсоюзай президиум болбол кооперативна зөөриие үригшэд ба хулгайлагшадтай хайра гамгүй тэмсэхэ, шалгалтын хүдэлмэриие һайнаар табиха уялгатай. Энээнгүйгөөр советскэ худалдаа-наймааниие үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ба ажалшадай эрилтые хүсэд һайнаар хангахын аргагүй байһаниинь мэдээжэ.

И. Арнаутов.
БМАССР-эй прокуратурын мүрдэлгын талагай начальник.

„Б.-М. Үнэн" газетын материалаар хэмжээ абтаба

„Жаяг заршамгүй коммунистнууд"

Манай газетын энэ оной августын 25-ай номерто толилогдоһон «Жаяг заршамгүй коммунистнууд» гэһэн статья соо Сэлэнгын аймагай Леспромхозой дэргэдэхи партийна эхин организаци муугаар хүдэлмэрилнэ, Леспромхозой ОРС-ын зарим хүдэлмэрилэгшэдэй дундаһаа гүрэнэй зөөриие үрихэ ба үбэршэлхэ ябадалнууд үзэгдэнэ. Мүн заготскот конторын бухгалтер П. Адамович 21.000 түхэриг гүрэнэй зөөри үбэршэлһэн ба тэрэнэй һамган Д. М. Варибрус ВКП(б)-гэй Сэлэнгын айкомой инструктор байгаад өөрынгөө хүдэлмэриие муугаар табиһан байна гэжэ тэрэ статья соо хэлэгдэһэн зүйлнүүдые шалган үзэхэдэ тон зүб байһаниинь элирүүлэгдэжэ, тэдэндэ хэмжээ абтаа. ОРС-ын начальник Ставский ба бусад партиһаа гаргагдажа, хүдэлмэриһөө сүлөөлэгдэһэн ба сүүдлэгдэһэн байна.

КОЛХОЗНИГУУДАЙ АЖАҺУУДАЛАИ ШУХАЛА АСУУДАЛНУУД

(Редакцида ерэһэн бэшэг)

Парти ба правительство болбол колхозно тосхониие болбосон зохид болгохо ба колхознигуудай ажаһуудалые һайжаруулха асуудалнуудта угаа ехэ анхарал табижа байдаг.

Дайнай урдахи жэлнүүдтэ манай республикын колхозууд болбол колхозно тосхонуудаа болбосон зохид болгохо ба колхознигуудай һууха гэр байшангуудые бариха ба заһаха асуудалнуудта ехэ анхарал табижа, нилээдгүй эрпэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ байгаа. Теэд һүүлэй үедэ зарим колхозууд энэ хүдэлмэреэ огтолон таһалдуулаа.

Энэ талаар нэгэ колхозые жэшээ болгоод үзэе. Байкало-Кударын аймагай Корсаковска сельсоведэй „Коминтерн" колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Б. И. Ерахаев) колхозн отосхоноо болбосон зохид болгохо талаар һүүлэй жэлнүүдтэ бүри юушье хээгүй, колхознигуудайнгаа ажаһуудалые һайжаруулха хэрэгтэ ямаршье туһаламжа үзүүлээгүй. Теэд колхозһоо бодото туһаламжа хүлеэжэ байһан колхознигууд тон олон.

Гэр байшангуудаа, хашаа хоройнуудаа заһахадамнай туһаламжа үзүүлыт гэжэ колхозой правленидэ хандабашье, зохихо туһаламжа абаагүй колхознигууд нилээд олон байһан тухай хэдэн баримтануудые заан харуулжа болохо юм. Гэр байшангуудаа заһахадань, шэнээр барихадань, газаагаа модо тарижа хоройлхо, шүрэлхэдэнь, зохид гоё үүдэнүүдтэй, аятай тааруу хашаануудтай болоходонь колхознигуудта туһалжа, колхозник бүхэнэй ажаһуудаг гэр байшангые культурно-болбосон болгохын түлөө оролдохо ябадал колхозой правлени бүхэнэй арюун үүргэ бэшэ аал?!

Колхозой центр Корсаково гэжэ тосхондо байдаг ба зарим колхознигуудынь ондоо гурбан нютагуудта бүлэглэн ажаһуудаг. Гоёнууд ба болбосон гэр байшан ууд элэ колхоздо нилээд олон бии. Колхозник Турунхаев Николай Николаевич гэгшын байшангые жэшээ болгон харaад үзэеэ. Зосооныь һаруул, сэбэр ба аятай зохид, сонхонууд дээгүүрынь таримал сэсэгүүд табяатай ба хүшэгэнүүд татагданхай. Николай Николаевич наһатайшье болоһон һаа, хүдэлмэри хэхэ дуратай ба һүбэлгэн бэрхэ, нарин нягта хүн. Гэр-бүлэнь культурнаар ажаһуудаг.

Гэбэшье тэндэ гэр байшангуудынь бултаараа бол олон гоё ба аятай тааруу бэшэ байһаниинь гэмшэлтэй. Өөрын гэр байшангүй дээрэһээ тала танил айлнуудаараа, түрэлнүүдээрээ хабшуулдажа байдаг гү, али өөһэдынгөө хуушан ба һандаржа байһан гэр байшандаа һуудагшье гэр-бүлэнүүд бии.

Колхозник Николай Нагуслаев болбол урдань үгытэй дээ эһээ Гашовтан гэдэг кулагайда хүдэлжэ, нюргаа нугалжа ябаһан хүн байха юм. Мүнөө 60 хүрэһэн хойноо хушалгагүй амбаар соо ажаһууха баатай болоод байна. Зосоонь һууxа болошогүй болоһон хуушан гэрэй түлишэдэ хэрэглэһэн байгаа. Нагуслаевай гансахан хүбүүнинь Эхэ ороноо хамгаалгын дайнай фронт дээрэ алуулһан байна. Теэд колхозой хүтэлбэрилэгшэд наһатай болоһон Нагуслаевые обеорон харaжа, тэрээндэ ажаһуудалай талаар зохихо туһаламжа үзүүлнэгүй.

А. М. Бажуновтан гэжэ бүлэ ехэтэй айлайхи хүйтэн гэр соо ажаһууна. Өөрөө Алексей Михайлович бэе мүутай, хоёрдохи группын инвалид. Филипп гэжэ хүбүүниинь мүн лэ бэе муутай. Материальна талаар хангалтагүй дээрэһээ гэртээ зохихо заһабари хэжэ шадаагүй. Ехэ хүсэ гаргажа, гансахан лэ гэрэйнгээ хушалта ба гэр шадарайнгаа жаахан газарые хоойлжо шадаа. Колхозой правлени энэ члендээ туһалаагүй.

Иимэрхүү жэшээнүүдые саашань тоолобол нилээдгүй бии.

Хамгановск, Бушинск ба Цыгеновко гэжэ гурбан тосхонуудай алиндашье, колхозно нийтыншье, колхознигуудай хүбиншье баин нэгэншье үгы байхань тон гайхалтай ба ехэ гэмшэлтэй байна. Эдэ тосхонуудай колхознигууд баннда орожо бэеэ угааха, арюг сэбэр ябаха аргагүй байхань тон хэсүү байна. Тэдэнэр литература ба газетэ уншанагүй, радио шагнанагүй.

Дайн дүүрэжэ, амгалан тайбан саг ерээд байгаа энэ үедэ колхозуудай правленинүүдэй ба хүдөөгэй олониитын анхарал культурно-болбосон ажаһуудалые байгуулха хэрэгтэ саг үргэлжэ хандуулагдаха ёһотой байгаа. Гэбэшье, үнэн хэрэг дээрээ зарим нютагуудта тиимэ бэшэ байна.

Хүдөөгэй ба колхозно парторганизацинуудайшье, сомоной соведүүдэйшье, колхозуудайшье хүтэлбэрилэгшэд энэ гүрэн түрын удха шанартай ба харюусалгатай асуудалда зохихо анхарал табинагүй. Колхозно тосхониие культурна, болбосон болгохо, шэнэ шэнэ гэр байшангуудые, нийтын баннуудые, аятай тааруу хашаануудые бариха колхознигуудай гэр байшангуудые газаа зосоогүй заһаха, хүүгэдэй яслинуудые эмхидхэхэ гэхэ мэтын асуудалнуудые тэдэнэр анхарнагүй.

Манай оной түрүү колхозууд өөрынгөө тосхонуудые ба колхознигуудай ажаһуудалые культурна, болбосон болгохо талаар ехэхэн хүдэлмэри хэнэ. Манай колхозууд, нютагай партийна ба советскэ органууд болбол энэ ехэ ба шухала асуудалда анхаралаа дүүрэн табиха сагынь ерээ.

Манай парти, правительство ба агуу ехэ Сталин иимэ эрилтэнүүдые бидэнэй үмэнэ табижа байна.

И. Баженов.

1000 һомоор 878 очко

Буудалгын мүрысөөндэ хабаадалсаһан Городок городой буудалгын команда жэшээтэ амжалта туйлаба. Энэ команда шалгалтын буудалгада хабаадалсажа 1000 очкогой 878-е тудаа. Командын членүүд Цыбенов ба Бадмаев гэгшэд тус бүри 100 һомоор 97—97 очко абаба. Мүн Шадровский 96 очко, Коротков—95, Дунаев —90, Иванов—82, Васильев—84, Недогоев 81 ба Султанов 76 очко тудабад.

Д. Колмаков.

БИШИИХАН ФЕЛЬЕТОН

Гарза, тодхор шэрэгшэд

Урда сагта дулии гү гэжэ... дулии бэшэ, тэнэг гү гэхэдэ тэнэг бэшэ аад, «ямаан» гэхэдэ «тэмээн» гэжэ ойлгодог, «һэрхэ хүтэлжэ ерэ» гэхэдэ «эрье хүтэлөөд ерэ»... нэгэ тиимэ хүн алтан дэлхэй дээрэ амидаржа ябаһан юм гэжэ хууушан... най үгэ бии. Тиимэ хүн хорьо... до хоро хүргөөгүйнь сохом байна.

Тэрэ ябган үльгэрэй хүнэй абаашые зорюута һажааһан хүн... мүнөөшье эндэ тэндэ бии байна. Тэдэнэр болбол «Закамен» гэжэ... аржытар бэшэһэн байхада «Түнхэн» гэжэ уншадаг, «бултыень эльгээ...ты» гэхэдэ хахадыень эльгээдэг байна.

Эдээн тухай үгэ хүүр гаргаһан хэрэг юун байгаа юм. «ойн мо... утатай богонитой, улад зон һахал муутай», «хүн гэндэжэ болоо... хүлэг туягадажа болодог» гэжэ байхат. Үнэндөө хадаа, нээрээ тиимэл даа. Гэбэшье эдэ хүн... «гэндэжэ» тэрээгээрээ гүрэн... рэдөө, арад зондоо хоротой юу... хэдэг байна. Тиимэ хадань тэ... нэрые хурса гууриһаар үлгэжэ, зон... харуулха ба гэмыень гэмшүүл... шухала байна.

Харагты, тэдэнэр эдэ бай... «Главкинопрокатай» Бурят-М... голдохи конторын складые даа... Торлопов, прокатай техниг... тухановa ба Левицкая, технич... инспекциин ахалагша Еловс... гэгшэд болбол кино хадаа ар... гэгээрүүлхэ, хүмүүжүүлхэ хэрэ... угаа ехэ үүргэ гүйсэдхэжэ бай... гыень мэдэжэ байһан мүртөө хал... гэбэл «гэндэдэг» байна.

Расписаниин ёһоор «Зигму... Колосовский» гэжэ картиные За... мен ябуулхын оронда тэдэ... «Кутузов» гэжэ картинын 6 ча... тиие (бүгэдэ 13 частьтай), «П... вительствын член» гэжэ картин... дүрбэн частиие (бүгэдэ 12 час... тай) эльгээһэн байна. Байкало-К... дарын аймагта «Иван Никул... гэжэ картинын 6 частиие эль... гээд, бусадыень ондоо аймаг... ябуулаа. Тарбагатайн аймагта «... толон оролго» гэжэ карт... ябуулхын оронда «Правительс... членэй» 8 частиие эльгээбэ. ... тада ябуулаабди гэһэн «Бе... гэжэ картинань Баунтда олд... Түнхэндэ эльгээгдэһэн «В лю... гэһэн картиные гаргаха гэһэ... зариманиинь «Сибирягууд» ... картинын частьнууд байба.

Эдэ хүнүүдые зоргондонь ор... бол үшөө ямаршье гарза гай хэ... һаад тодхор шэрэжэ болохо бай... гэхэдэ мүнөө хэн арсахаб?

С. Афанасьев.
Ш. Нимбуев.

Спортын секцинүүд

Бурят-Монголой Динамын дэргэдэ... мэргэн буудагшадай, санын, спортын наадалгын (валейболой, баскетбол... ба гимнастикын секцинүүд эмхидхэгдэһэн байна. Эдэ секцинүүдтэ город... залуушуул олоор хабаадуулагдаа. Б... һаях н шатарай секци эмхидхэгд... энээндэ 12 хүн хабаадуулагдажа, ... түүшын занятиие һаяхан үнгэргөө. ... секциие шатарай талаар I-дэхи кат... риин шатаршан нүхэр Игумнов хү... бэрилнэ.

Дархан Доржо

Закаменай аймагай Үлэгшэнэй сом... ной „Майн I" колхозой дархан До... Ашатуев гэгшэ үнэн сэхээр хүдэл... рилдэг эрхим дархан мүн юм. А... болбол мүнөө жэлдэ 10 тэргэ шэнэ... дархалжа дүүргэбэ.

Б. Шоёнов.

Фабрика—кухня

Гүрэнэй заводой Управлени... хүдэлмэришэд ба албахаагшад... хоолдохо томохон фабрика-кух... (столово) баригдажа байна. 19... оной март һарада тус кухниие... дэлжэ эхилхээр хараалагдаба.

Шэнэ пекарня

Яруунын мяханай совхозой пе... дээрэ шэнэ пекарниин барил... эхилбэ. Тус пекарниин барилг... материалнууд сүм бэлэдхэгд... Энэ пекарня болбол үдэртөө... тонно талха болгожо гаргаха юм.

Ангай арһан алтанаар тэнтэй

Һэбшээхэн жабар хасар эльбэжэ, газагай хүрьһэн хүрэжэ эхилээ. Түрүүшын саһан унаа. Гүнзэгы ой тайгын дундаһаа ёрхойлдожо гараһан үндэр хаданууд сагаан дэгэлээ үмдэжэ, бүришье һүртэй ба толотой болоно.

Гүн ой тайгын ба үндэр хадануудай хабсагай, хүмэгэй забсараар ангуушадай аян замай зүлгэнүүд шэнэхэн саһан дээгүүр ябаһан мүрнүүдтэй болобо. Энээгээр ябаһан хүнүүд элдэб ангуудай урагшаа хойшоо гараһан мүрые мүрдэжэ тарана.

Баргажанай үндэр хадануудһаа бууһан түргэн голнуудай уняайр мүльһөөр шууян хүүен байна. Энэ ой тайга, хада уулын харгы зам ба ан олонтой хүнды гол бүхэниие ресбуликын солото ангууша Г. А. Шелковников нилээд һайн мэдэхэ байна. Тэрэ хадаа энэ ой тайга, уула хадануудай, уһан голнуудай дунда түрэжэ, эндэ бага наһанһаа хойшо агнуурии ажал эрхилжэ мүнөө хүрэтэр ажаһуугаа юм.

Георгий Андреянович өөрынгөө ажабайдал тухай иигэжэ хөөрэнэ:

—Эхэ эсэгэмни үгытэй ядуу айл байһан юм. Хаанта хархис засагай налог доёмхоло дарагдажа ядаралтай ажаһуулаг байһыень би һайн мэдэхэ байнаб. Минии эсэгэ ангууша хүн юм һэн. Теэд тэрээнэй агнуурии олзые элдэб наймаашад мэхэлжэ эдидэг залгиһаг байгаа һэн. Октябрьска революциин урда тэрэ иимэ байдалда би өөрынгөө агнуурии ажалые эхилһэн байнаб.

Бүрин эрхэтэ советскэ ажабайдал хадаа намда ажаһуудалай бүхы таарамжатай арга олгожо үгэһэн байна.

Агнуурии уршагта ябадалнууд тухай хөөрэлдэһэнэй һүүлээр, бидэнэр тэрээнтэй тохёолдоһон тон һонирхолтой зүйлнүүдые хөөрэлдэжэ эхилээбди. Энэ хөөрэлдөөнэй үелэ арба гаран наһатай хүбүүн газааһаа орожо ерэбэ. „Энэ хэнэй хүбүүн бэ?" гэһэн манай асуудалда Шелковников үбгэжөөл иигэжэ харюусаба.

—Энэ хадаа минии үргэжэ абаһан хүбүүн юм. Мүнөө намтай хамта агнуурида ябадаг. Теэд юумэ ойлгоходоошье ухаамар, яһала бараг ангууша болохо гэжэ һанагшаб.

Аяма дулаахан гэр соо сайлажа дүүргэһэнэй һүүлээр, бидэнэр Шелковниковтай хамта тэр эвэй агнадаг газарые заалгахын түлөө дүтын хада дээрэ гараабди.

Хадын оройдо ёрхойжо байһан хүмэг шулуунай эбэртэ һуугаад нүхэр Шелковников бидэнэртэ өөрынгөө агнуурида ябадаг хада уула ба хүнды жалгануудые заажа үгөө.

—Эгээл энэ ой тайга соо 52 жэл соо агнаад, томошолжо хэлэхэдэ, 98 баабгай, хэдэн арбаан халюу булга алаһан байнаб? Боро гүрөөһэ, хүрмэ, болон гахай мэтын ангуудые юрдөөл олошогые бариһан байхаб, арбаадаар бэшэ, харин зуугаадаар хараалжа болохо байха. Энэ багай газарые нилээд тухайлхаб. Хорёод наһатайдаа тэмдэглэһэн нарһан модоной ургажа бэеэ хүсөөд байһыень харахадамни, мүн тэрэ үеын байдал ехэ һонирхолтой болодог юм. Хэдышье ондоһонь мэдэжэ гүйб, юрдөөл тэрэ харалагша нарһатай хүнэй эхеэр декабристнууд Кюхельбекериин хоёр хүбүүд агнажа ябадаг юм һэн. Юрэл үнишэг болоһон ушар гэжэ һанагшаб—гэжэ Георгий Андриянович хөөрөбэ.

—Илангаяа ангуушадта уршагтай ябадалнууд тохёолдодог, теэд та олон хара баабгайнуудые барипан байнат. Тон һонирхолтой ушар тухайгаа хөөрэжэ үгыт гэхэдэмнай,—нүхэр Шелковников эхэл бодолгото болоjо һууһынгаа һүүлдэ, энеэбхилэн иигэжэ хөөрэбэ.

—Эгээл 20 гаран жэлэй саана болоһон ушар юм. Энэ зүүн харгайга соогуур хаагы зүлгэшье үгы шахуу байгаа һэн. Теэд бууга үргэлөөд лэ һанаа амар ангуушадай 6 гахан зүлгөөр ябажа ябатараа баабгайтай дайралдашоо һэм. Бэе бэедээ дүтэлшэһэн байгаад, хэн хэмнэйшье мэгдэлдэ ороо Тиигэжэ урда урлаһаа харалсаад лэ байшоогшэнэмни. Эндэ минии эсэгын һургаал туһалаа.

Хэрбээ баабгайтай дүтэ сэхэ дайралдашоо һаа, ойн зэдэлтэр хашхарха хэрэгтэй гэжэ заагш һэн. Энэ ушарта нээрээшье би ойтайгын зэдэлтэр хашхарһан һэм. Теэд баабгайшье урдаһаамни бэһал муухайгаар хашхараад, гэдэргээ аалихан ябажа эхилээ. Энэ үедэнь һамбаашалжа буудажа шадангүй, баабгайгаа алдажархёо һэм. Тэрээндээ мүнөө хүртэр гомодогшоб. Юундэ оло дахин хашхаржа байгаа бииб. Нэгэ хашхараад лэ, тэрэнэй саашаа ошожо эхилхэдэнь буудаха ёһотой байгаалби.

Халюу ба булга агнахада эгээл агнуурии дээдэ шадабари хэрэгтэй юм. Өөрынгөө наһан соо 78 булга амидыгаар барижа шадаһан байнаб. Булганай мүр олоо һаа, тэрээнһээ һалангүй хэдэн үдэрөөр, хэдэн арбаад километрээр хараалжа тэрээниие дахаха хэрэгтэй юм. Тиигээд байхадаа тэрээнэй дошо нүхые олоjо абабал, алахадашье, амидыгаршье барихада химда бараг юм даа—гэжэ хөөрэбэ.

Георгий Андриянович Шелковников хадаа Баргажанай аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой член. Тэрээн тухай тус колхозой залуушуул ба үбгэд хүгшэд үльгэр түүхэ шэнги һонирхолтой юумэнүүдые хөөрэлдэнэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай эхилһэн жэлдэ намарай эгээл хүйтэн үелөөгүүр агнуурида ошоһон аад, хэдэн олон хоногто гэртээ ерэгүй һэн. Теэд бусажа ерэхэдээ арбан булганай арһа асарһан юм. Бусажа ерэтэрээ тон ядаралтайгаар сай уугаад, аймагай центр ошохом гэжэ мордоо һэн. „Энэ арбан булганай арһан хадаа Улаан Армиин боецуудтэ минии бэлэглэһэн снарядууд гээшэ, энээниие түрэл ороной баатарлиг хүбүүдтэ эльгээгты" гэжэ тэрэ булгануудайнгаа арһые абаашажа үгэһэн байгаа.

Үнгэрһэн агнуурии сезон соо нүхэр Шелковников 37.000 түхэригэй ангай үнэтэ арһануудые тушаагаа. Шэнэ Сталинска табан жэлэй түрүүшын жэлдэ 13 булга, хоёр баабгай, 250 хэрмэнэй арһа тушааха гэһэн уялга абаһан байгаа. Теэд, үнгэрһэн һаранууд соо жэлэйнгээ түсэбые 1.100 процент дүүргээ.

„Ангай арһан алтанаар тэнтэй" гэжэ өөрынгөө хөөрөөе нүхэр Шелковников дүүргээ.

А. Кердода.

Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие һайнаар ябуулна

Байкало-Кударын культурно гэгээрэлэй албангазарнуудай аймагай тэһ гай дэргэдэхи лекторск группа (хүтэлбэрилэгшэнь Николаев) бол ол арад зоной дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулхын тула, аймагай интеллигенциие тус хүдэлмэридэ олоор хабаадуулһан байна. Тиихэтэй хамта, лекторскэ группа хадаа хэлэгдэһэн лекцинүүдэй шанарые һайжаруулха тухай ехэхэн анхаралаа табидаг байха юм.

Мүн эндэ естественно-географическэ, историко-литературна ба хүдөө ажахын секцинүүд эмхидхэгдэбэ.

Лекторскэ группын хүдэлмэри

Культурно-гэгээрэлэй албан газарнуудай хэрэгые эрхилхэ городской таһагай дэргэдэхи лекторскэ группа болбол эмхидхэгдэһэнһээ хойшо ехэхэн хүдэлмэри хэбэ. Ноябрь һара соо городой предприятинуудта 30 гаран лекцинүүдые байгаалиин эрдэм ухаанай темэнүүд дээрэ үнгэргэһэн байна. Жэшээлхэдэ, паровозо-бүтээлгын заводой культурын байшан ба мүн заводой цехүүдээр 8 лекци уншагдаа. Эдэ лекцинүүд соонь „Байгал далай ба тэрэнэй баялиг" гэһэн һонирхолтой темэ оруулагдаһан байна.

Харюусалгата редактор
Ц. Д. ДАМДИНЖАПОВ.

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан Удэ, ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС. Улан-Удэ Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23. АТС—1-80; зам. редактора — 23. ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной и комсомольской жизни, сельского хозяйства — 3-23 (2 зв.), культуры и быта, промышленности и транспорта — 4-52; писем трудящихся, внутренней информации и переводов—4-52 (2 зв.); об' явлений — 2-64 (2 зв.).

Н—00759. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. тираж 10.000